

Êdî wext e ku em munaqeseyên li ser alfabeya Kurdî, bi lihevhatineke giştî temam bikin. Ji dema dirêj de ye ku di vê mijarê de munaqese tîn kirin; lê belê heta niha di vê pirsê de meyleke giştî derneketiye holê. Nêrînen cûr bi cûr hene. Hin kes aligirên guhartina çend dengên alfabe ne, hin kes jî bêyî ku di alfabe de tu guhartinek çêbibe, meyildarên parastina alfabe ya Celadet Bedirxan in.

Rastiyek heye ku ew ji ev e: 1) Di pirsê alfabeya Kurdî de hin munaqese hene ku ji mêj ve tîn domandin. 2) Hin tîpên alfabe ya Kurdî bi du awayî tîn bikaranîn.

Nivîsa Felat Dilgeş di rapel 12-13'an de

Ekonomik krize "sınır ötesi" operasyon

Zelê'ye devalüasyon bombası

Türk Hava Kuvvetleri PKK'nin Güney Kürdistan'daki Zelê kampına saldırıda bulundu. Hükümet ve Genelkurmay, kampın yerlebir edildiğini açıklarken PKK kaynakları kayıplarının 6 olduğunu ve kampın günlük faaliyetlerine devam ettiğini bildirdi.

Zelê baskınının, dikkatleri ekonomik sarsıntıdan uzaklaştırmak üzere gündeme getirildiği en azından zamanlama açısından mümkün görünmektaysa da, olayın bir başka yönünün de; koşullar pek elverişli olmasa da çok yönlü baskı ve önerilerin de etkisiyle PKK tarafından yerel seçimler için ilan edilebilecek bir ateşkesin gerçekleşme olasılığını ortadan kaldırmak olduğu düşünülebilir.

Geçtiğimiz hafta, 24 Ocak 1980'den bu yana ilk kez devalüasyona başvuruldu. Kamu açıklarının giderek büyümesinden kaynaklanan borçlanma ihtiyacının doğurduğu ve para piyasalarını alt üst eden gelişmeler, Türk lirasının yüzde 13.6 oranında devalüe edilmesiyle dizginlenmeye çalışıldıysa da, döviz kurlarındaki dalgalanmalar halen devam ediyor.

Makro ekonomik göstergelerin daha büyük sarsıntılara yol açabilecek bir seyir içinde olduğu gözlenebildiğinden, ekonominin siyaset üzerindeki dolayimsiz etkilerinden de yararlanılarak devletin krizini derinleştirecek kolektif çabalar örgütlenmelidir. Devletin terörcü eğiliminin dizginlenmesi bakımından sonuç almaya elverişli olan bu yön-tem doğru değerlendirilmelidir.

Yorumu sayfa 2'de

Özgür basına saldırılar

■ Özgür Gündem'in Ankara bürosu bombalandı. 27 Ocak'taki saldırıda can kaybı olmazken büroda büyük hasar meydana geldi. 28 Ocak'ta ise, gazetesinin yazışmaları müdürlerinden Ömer Özdemir İstanbul'da, 5 muhabiri ise Diyarbakır'da DGM tarafından tutuklandı.

■ Newroz Ateşi dergisinin İstanbul'daki merkez bürosu Kawa örgütüyle ilişkisi bulunduğu gerekçesiyle polis tarafından basılarak mühürlendi. 26 Ocak'ta gerçekleşen baskından sonra, derginin sahibi ve yazışmaları müdürü Nadime Tunç ile çalışanları tarafından yapılan açıklamalarda, polisin iddiaları reddedilerek saldırı protesto edildi. Derginin genel yayın yönetmeni Ahmet Önal'ın ise, polis tarafından arandığı öğrenildi.

■ Gazetemizin eski yayın yönetmeni Osman Aytar, sahibi Cemal Özçelik ve yazışmaları müdürü Salih Bal hakkında 22. sayımızda yayımlanan Osman Aytar imzalı "93'te yeni atılımlar için" başlıklı yazıdan dolayı İstanbul DGM tarafından verilen para ve hapis cezaları, Yargıtay'da onaylanarak kesinleşti. TMY'nin 8. maddesine dayanılarak Aytar'a 2 yıl hapis 100 milyon para cezası, Özçelik'e 100 milyon para cezası, Bal'a ise 5 ay ağır hapis ve 50 milyon para cezası verildi.

■ Adana'da sosyalist dergiler platformu tarafından dergi bürolarına yapılan polis baskınlarını ve anti-demokratik uygulamaları protesto etmek amacıyla 3 günlük açlık grevi düzenlendi. Adana'da aralarında gazetemizin de bulunduğu çok sayıda yayın bürosu polis tarafından basılarak çalışanları tehdit edilmişti.

- Panorama : Çekiç güç, çıkar ve politika (2)... 3
- Ulusal mücadele ve poetika..... 6
- Paradigma: Rüzgar eken fırtına biçer 10
- Böl-yönet iş bitiminde imha et 10
- Güney Afrika -yeni düzene doğru 11
- Pirîsk: Têkiliyên navnetewî û politikayên bi şexsiyet (1) 13
- Sosyolojik Açık 14
- Ahmet Aras re hevpeyvîn.....16

Yerel seçimlerde ulusal birlik zorunludur

sf. 4'de

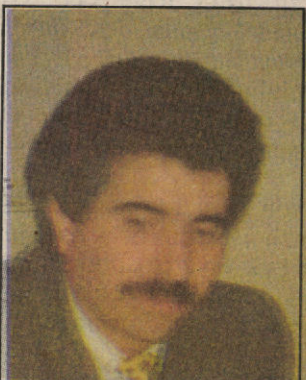
Diyarbakır

...Yerel seçimler yaklaşırken...

Hüseyin Yıldız: Gerekli demokratik ortamın sağlanması gerekir. Bu ortamı sağlayacak güçler de savaştan güçlerdir. Şu hepimizce açıktır, silahların gölgesinde yapılacak bir seçimde halkın özgür iradesinin meydana çıkmasına imkan yoktur.

Sedat Çınar: Tarafların potansiyel tehditlerini ortadan kaldırmaları gereklidir. Bahsettiğim tehditler RP, SHP, ANAP gibi partiler için PKK tehdidi; DEP için de 3713 sayılı yasa, seçimler mevzuatında yapılan değişiklikler ve faili meçhuller gibi tehditleri kastediyorum.

Reşat Somuk: Herşeyden önce, her kesimin kendisini özgürce ifade edebildiği, demokratik bir seçim istiyoruz. Bu da tabii demokratik bir ortamda seçimin yapılmasına bağlıdır. Bu ortamın oluşması için herkes üzerine düşeni yerine getirmelidir.

sf. 8-9

Ekonomik Krize "Sınır Ötesi" Operasyon

Devlet bütçesinin yüzde 40'ını bulan savaş harcamaları devam ettiği sürece, ekonomiye dikiş tutturulabilmesi olsa olsa bir hüsnü kuruntudur(...)

Makro ekonomik göstergelerin daha büyük sarsıntılara yol açabilecek bir seyir içinde olduğu gözlenebiliyorsa, siyaset üzerindeki dolayimsız etkileri dikkate alınarak, ekonomik krizi derinleştirecek çabalar da, bütün yurtsever odaklar tarafından kolektif bir biçimde örgütlenebilmelidir.

Sol literatürün kolaycı izah teriminin en yerleşik total değişimlerinden olan "kriz" kavramının yerli yersiz kullanımı, bu kavramla anlatılmak istenen ilişkin bir kanıksama yaratmış olduğundan, sözkonusu ilgisizliği uyararak kullanmak gerekiyor: Türk egemenleri, 12 Eylül'le atlattıklarından beter ve artık "darbe" ile de gideremeyecekleri kapsam ve nitelikte bir kriz yaşamakta. Ekonomik ve siyasi zorunluluklar, "istikrar" paket programlarını, siyasi ve bürokratik demeçlerin vazgeçilmez vurgusu yapmışsa, aslında her defasında istikrarsızlık resmen deşifre oluyor demektir. Hükümet, ekonomi üzerindeki hakimiyetini yitirmeye başladığı andan itibaren de, "sokaktaki adam"a bile "ne oluyoruz?" derirtecek kadar açık sarsıntılar yaşanıyor. Ve ortada duran tablo, basit bir istikrarsızlığa değil ciddi bir krizin varlığına işaret ediyor.

Geçtiğimiz hafta, 24 Ocak 1980'den bu yana ilk kez devalüsyona başvuruldu. Kamu açıklarının giderek bü-

yümesinden kaynaklanan iç ve dış borçlanma gereğinin koşulladığı, para ve döviz piyasasını alt üst eden gelişmeler, "konvertibl" Türk lirasının yüzde 13.6 oranında devalüe edilmesiyle dizginlenmeye çalışıldıysa da, döviz kurlarındaki dalgalanmalar halen devam ediyor, Hazine ve Merkez Bankası'nın piyasaya müdahalesi süreklileşiyor. Türk bankacılık sistemi çalışmaz durumda. İhracat ve ithalatçılar, 80'li yılların büyük vurgunlarından sonra ilk büyük "inme"yi yaşıyor, kayıpları olağanüstü. Özellikle sanayi malları ihracatının büyük bir kısmını oluşturan tekstil sanayi dış pazarını kaybetmek üzere. Devam etmekte olanlar bir yana yatırımlar tamamen durdurulmuş. Bir avuç spekülâtör dışında iş çevreleri oldukça rahatsız. Ve devalüsyon oranını da aşan zamlar başladı bile.

70'li yılların popüler IMF formülü "sıkı para politikası", köklü istikrar önlemleri adı altında, gereksinilen sihirli çözüm olarak yeniden gündeme getirildi.

Yaşanan krizin para politikası araçları kullanılarak giderilmesi mümkün görünmüyor. Maliye politikasının, sadece vergilerle oynamak suretiyle kullanılması ise, sonucu değiştirecek etkiler yaratmayacaktır. Esas olarak kamu harcamalarının kısılması gerekmektedir. Devletin kamu açıklarının ve bundan kaynaklanan borçlanma gereğinin, tümüyle Kürdistan'da yürüttüğü savaşa endeksli olduğu biliniyor. Geçen yıl savaşın sadece bütçe dışı ek finansmanı için 100 trilyon harlandı. Bütçelenen harcamayla birlikte 350 trilyona yakın bir savaş faturası ödendi. Ekonomik koordinasyondan sorumlu Devlet Bakanı Ali Şevki Ereğ'in, 1994 yılı için açıkladığı bütçe dışı ek askeri harcama beklentisi 170 trilyondur. Bütçeden ayrılanla birlikte bu rakamın 400 trilyonu aşacağı tahmin ediliyor. Devlet bütçesinin yüzde 40'ını bulan bu savaş harcamaları devam ettiği sürece, ekonomiye dikiş tutturulabilmesi olsa olsa bir hüsnü kuruntudur.

Şu olgu bütün çıplaklığıyla ortadadır: Ekonomik krizin çözümü için devletin önündeki tek alternatif "siyasi çözümdür". Bu gerçek, sıradan Türkiyelinin bilincine çarptıkça, devlet üzerindeki "siyasi çözüm" baskısı da artacaktır. Böyle bir gelişmeyi akim bırakan en önemli faktör, bilincin eyleme dönüştürülmesi noktasında belirleyici olacak muhalif örgütlenmelerin yokluğudur. Yaşanan ekonomik depresi "maruz" göstermek için, çok net ifadelerle sorunun "Güneydoğu için yapılan askeri harcamalardan" kaynaklandığını açıklayan "dürüst" devlet yöneticileri var oldukça, kitlelerde savaşa karşı bir -bilinç olmasa da- tepkinin, kendiliğinden ve kolayca oluşması beklenmelidir. Sorun bu tepkinin örgütlenmesindedir.

Devlet, gündemi değiştirmek ve yaşanan ekonomik sarsıntının psikolojik etkilerini hafifletmek üzere, trilyonu aşan bir maliyet yüklenerek, PKK'nin Güney Kürdistan'daki Zelê kampına sınırötesi operasyon düzenleyebiliyorsa, üzerinde muhalif bir baskı hissetmemenin rahatlığıyla davranıyor demektir. Kuşkusuz devletin Zelê operasyonu salt böylesi bir düşünceye dayanmıyordur. Bahara ilişkin hesaplar ve Ordunun genel hareket planı içerisinde böyle bir operasyon varsa da, Hürriyet'ten

Ertuğrul Özkök'ün de belirttiği gibi, zamanlamayı belirleyen ekonomik gelişmeler olmuştur. Dikkat çekilmesi gereken nokta, devletin, ekonomik krizin gerekçesi olan askeri operasyon ve harcamalara, üstelik bu gerçeğin manipülasyonu için pervasızca başvurabilmesidir. Oysa etkin bir savaş karşıtı muhalefetin varlığında, tam tersi bir durum söz konusu olurdu. Bu eksikliğin giderilmesinin asıl sorumluluğu Türkiyeli devrimci demokrat ve sosyalist güçlerde olmakla beraber, Kürdistanı çevreler açısından bu süreci hızlandırmak üzere yapılabilecek çok şey vardır. Örneğin, önümüzdeki yerel seçimlerde, özellikle Türkiye'de sol çevrelerle birlikte davranmanın zemini yaratılabilirse, hem seçim sürecine sol ve yurtsever nitelikli güçlü bir müdahale şansı yakalanabilir, hem de yukarıda vurguladığımız savaş karşıtı tepkilerin yaygınlaştırılmasında ve örgütlenmesinde etkinlik sağlanabilir.

Makro ekonomik göstergelerin daha büyük sarsıntılara yol açabilecek bir seyir içinde olduğu gözlenebiliyorsa, siyaset üzerindeki dolayimsız etkileri dikkate alınarak, ekonomik krizi derinleştirecek çabalar da, bütün yurtsever odaklar tarafından kolektif bir biçimde örgütlenebilmelidir. Ekonomi, zaten siyasetin yumuşak karnı olma özelliğine sahiptir. Yaşanan gelişmelerle de siyasetin ekonomi karşısındaki duyarlılığı artmıştır. Öyleyse, devletin terörcü eğiliminin dizginlenmesi ve "siyasi çözüm"e çekilmesi bakımından, yüklenildiğinde sonuç alınabilecek en hassas noktaya, "taciz atışları"yla değil, "salvo" yaklaşılmalıdır. Apoletli-apolitsiz kirli savaş generallerinin egemenlik sistemi, canevinden vurulmalıdır.

Ulusal kurtuluş mücadelemiz, yaşanan sürecin bütün olumsuzluklarına rağmen, önceliklerini doğru tespit eder ve bu hedeflere ulusal birlik içinde güçlü müdahalelerle yönelmeyi başarabilirse, yılların mücadele birikiminin somut kazanımlara dönüşmesi kaçınılmaz olacaktır.

MEDYA'dan...

Türk Hava Kuvvetleri, tarihinin en uzun hava operasyonunu gerçekleştirerek TC sınırından 110 km. ötede bulunan PKK'nin Güney Kürdistan'daki Zelê kampını vurdu. Gazetemiz baskıya girinceye kadar, hiçbir dünya ülkesinin bu gelişmeye ilişkin olumsuz bir tepkisi olmadı. Önceliklerle karşılaştırıldığında çok daha önemli diplomatik sonuçlar doğurması gereken bu operasyon karşısındaki suskunluk, birçok açıdan düşündürücüdür.

Zelê baskınının görülen bir tarafı, son günlerde açığa çıkan ekonomik çalkalanmayı dikkatlerden uzaklaştırmak ise, bir başka yönü ve aslında daha da önemli olanı, mevcut koşullar pek elverişli olmasa da, çok yönlü baskı ve önerilerin de etkisiyle PKK tarafından yerel seçimler için gündeme getirilebilecek olası bir ateşkesin zeminini tümenden ortadan kaldırmaktır. Devlet, seçimleri "kimvurdu"ya götürme çabalarını yoğunlaştırıyor.

Ulusal demokratik saflardaki belirsizlikler ve kaygı verici eğilimler ise varlığını koruyor. Bu yaklaşımlardan dolayı önemi ve hassasiyeti giderek

artmakta olan yerel seçimler konusunu, bu sayımızda da çeşitli yönleriyle değerlendirmeye ve kamuoyundaki eğilimleri okurlarımıza ulaştırmaya çalıştık.

Geçen sayımızdan itibaren "Pirîsk" adlı köşede yazmaya başlayan M. Şilan, beğeni ile okunacağını umduğumuz yazılarıyla bundan böyle her sayımızda okurlarımızla birlikte olacak. Şilan'ın geçen sayımızda yayımlanan "Zimanê Me û Rastiya Me" adlı yazısını dizgi-tashihten kaynaklanan teknik bir "katliam"a maruz bıraktığımız için kendisinden ve okurlardan özür diliyoruz.

Eski genel yayın yönetmenimiz ve yazarımız Osman Aytar'ın, bu sayımızda yayımlanan "Çekiç güç, çıkar ve politika (2)" başlıklı yazısı okurlarımızla Panorama köşesindeki son buluşması oluyor. Aytar, çalışmalarının yoğunluğu ve bazı zorunluluklar nedeniyle köşe yazılarına son vereceğini bildirdi. Araştırma ve incelemelerine, elimize ulaştıkça yer vereceğimiz Aytar'a, gazetemiz ve okurlarımız adına teşekkür ediyor ve çalışmalarında başarılar diliyoruz.

Büro ağızımıza Antep'i de kattığımızı duyurmaktan sevinç duyuyoruz. Gelecek sayıda buluşmak dileğiyle...

Namak vekirî ji Terorê re

Birêz Teror,

Ji bo ku, navnişana te ne diyare ez, vê nama xwe ya vekirî ji te re bi regeya rojnama Medya Güneşî rê dikim. Tu wek Ezrail'i, li her deverayî. Tu digêrî jibo ku kar û barên xwe bi cih bînî. Gav tu li Latin Amerikayê, gav li Afrikayê, gav tu li Asyayêyî. Tu yek caran jî reya xwe bi Avrupayê û Amerîkana Bakur ji dixînî. Tu nasekinî, her tu digêrî. Dizanî kar û baren te giranin. Ji bo ve yekê tu bê navnişanî, bela ku tu digêrî; bêguman rojnama Medya Güneşî tu bi destxwe dixînî, bi zimanê Kurdîyê şêrîn dixwînî. Tu vê nama min jî bixwîne. Dizanî tu bi heftê zimanî; bi heftê zimanî dixwî, dixwî û dinivîsî...

Tu li her quncikên dinyayê digêrî, lê ji Kurdîstanê qet dernakevî. Li Kurdîstanê kar û barên te pîr e. Te do li Mihabadê malek şewitand, du zarok, diya van zarokana, pîrka wan û ciwanekî 18 salî te kuşt. Gava rondikê çavan diherikîn ji bo van kesên te kuştine, tu ji xwînê têrne bûbû, ji Kirmenşahê çend gund te xerakir, pîr kes hatin kuştin. Li Dêrika çiyayê mazi, li bajarê Edîp Karahanê nemir, te qizek 16 salî kuşt. Ev qiz, piştî du mehê din vê bizewiciya. Ana, diya vê dinava resiyêdeye. Ma nayê bîra te, te çawa Helepçe daber bombên kîmyewî û bi hezaran jin, mêr, qiz û law hatin kuştin? Helepçe bû Hîroşîma Kurdîstanê. Gava te Helepçe bi qiz û xortên wê ve dişewitand dilê te rehet bû û serê te ji kêf û zêwqê ziz bûbû; dengê kenê te dihat guhên min. Êşa zarokên me kêf û zewqa te bû. Diya min digot "Lavê min, gava terorê zarokên donzde, sêzde salî, di sinema Amudêde dişewitand, hêla din jî li Şame ji kêfa reqs dikir".

Bêguman, gava te Dersîm a şehîdê mezin RIZO dişewitand, xera dikir zarok, qiz, law dikuşt, zikên bukên bîst salî bi sunguyên tûj vedikir û zarokên pênc-şes mehî derdixist, xwîna wan li Ankarayê bi sikana (kedeh) veduxwarin, bi xwîna wan tu serxweş bû. Çavên te mezin dibûn û te digot: "xwin!", xwin!, xwin!"...! Xwîna kê? Xwîna zarokên Kurdan.... Lê tu ji xwîna zarok, qiz û xortên me têr nebûyî hîn jî tu xwînê dixwazî.

Em pîr dîr nerin, berî çend rojan te çawa Lîca şêrîn şewitand, xerakir, te ew kir wêran... Bi rastî te çavên zarokan bi çekên agirî kûr

kir; hin jî ji listoka têr nabî... Ew xortê te daber gûlan hin nûh ji dibistanê derketibû, wê biçaya ba evindara xwe li taxa jor... Te ew kalepîr kuşt ma sûcê wi çi bû? Ewê biçayê mizgeftê. Lê negihîştîya mala xwedê, lê te digot: "Em hemû musulmanin û biranin". Hêla din jî, tu li Ankarê diqîjya: "Mehmetcîk mêrin!", "Bijî Tirkîye u bijî Ataturk!"... Min dît û ez dibînim, Mehmetcîkên we çiqas mêr in, Ataturk'ê we wê çiqas bijî. Na, dilê min jî bo zarokên te kurkir, xortê te kûşt û kalê te di nav xwînê de vegevîzand naşewite. Dilên min jî bo vê yekê dişewite; te Dersîm, Helepçe, Dirbêsyê, Mihabat û Licê şewitand, hêla din jî li ser demokrasîyê û mafên mirovatîyê, konferans, seminer û ders didan. Li dinya me ya xweş û grover tû digêrî, bi van destên xwe yê xwîn û bi vê çavsoyîya xwe, tu xwe wek demokrat û parazerê mafên mirova pêşkêş dikî. Ez mafên te berçav nekim, bi rastî tu bi vê xebata xwe serkeftî jî dibî; dinya xwe demokrat dide nîşandan, amade ye ku te demokrat û parazerê mafên mirova qabul bike; wek tu jî dizani tuxûbên dirûtîyê tûne. Nebela tû û parazerîrên te demokrasî, te wek kesekî demokrat qabul dikin; bela kara wan di hebûna te de heye.

Birêz Teror,

Nav û rengên te pîr in. Bi kurtayî ez naven te bijmerim: Terora Devletê, Terora şexsî, Terora Medya, Terora Faşîzmê, Terora Demokrasî, Terora bazar û hwd. Wek navên te rengên te jî pîr in: Terora reş, Terora şîn, Terora kesk û terora sor. Belê çawa tu biser navê Terora Dewletê bi gelê min re jî xwe naskirin didî. Her weha li ser navê Kurdan jî tu xwe bi gelê min re didî nasîn. Tu zarên, pîrên, jinên û ciwanên me jî dikujî. Gellek caran bi wan destên xwe yê xwîn li mizgeftan tu nimêj dikî...

Dixwazim tû tişkê zanibe, wê rojekê bê tê nikaribî jiyana xwe li ser xwîna me dombikî, wê gavê tê bi xwe, xwe bikujî. Ew dema ne dure....!

Bi slaven min, tu rûreş û stûşkestî bimîne.

Bavê Kulîk

PANORAMA

Osman AYTAR

Çekiç güc, çıkar ve politika (2)

Çekiç Güc'ün Kuzey Kürdistan ulusal demokratik muhalefetine ilişkin konumu da sağlıklı değerlendirilmeli. Gerçekten malum bazı çevreler tarafından iddia edildiği gibi Çekiç Güc, "emperyalizme bağımlı" bir Kürdistan için mi bölgede konumlandırıldı? Geçenlerde Tahran Times'ta yayımlanan bir yazıda belirtildiği gibi "Kuzey Irak'ta mevcut koşullarda ikinci bir İsrail mi kuruluyor? Kuzeydeki ulusal mücadeleyi bastırmada Çekiç Güc'ün üstlendiği bir misyon var mı, varsa nedir? Çekiç Güc'ün "Kürtleri korumak" için bölgede olduğu tespiti ne kadar gerçekçi?

Şunu çok iyi görmek gerekir ki, Kürdistan'ın herhangi bir parçasında "bağımsız devlet" kurma, Çekiç Güc'ü oluşturan devletler dahil bölgeyle ilgili hiçbir devletin gündeminde ve planlarında en azından günümüzde yok. Bu nedenle Kürdistan'ın devletlerarası sömürge konumundan çıkarılan bölge devletlerinin, ırkçı-şoven kesimlerin veya "sosyalistlik", "devrimcilik" adına kuru "antiemperyalist" söylemlerle hareket eden çevrelerin "uydu Kürt devleti"ne ilişkin görüş ve senaryoları "hüsnü kuruntu"larından ibarettir. Eksik bilgilenme veya politik körlük nedeniyle farklı tutum geliştirenler dışında olanların amaçları ise değişiktir ve Çekiç Güc endeksli senaryolarla esas amaçlarını maskeleyemeye ihtiyaç duymaktadırlar.

Türkiye'nin Çekiç Güc'ün varlığını bir pazarlık unsuru olarak kullanmaya çalıştığı bilinmektedir. Ayrıca Çekiç Güc'ün Türkiye'de üslenmesinin Türkiye'ye yararları konusunda yapılan tartışmalardan dikkate değer sonuçlar çıkarılabilir. Fakat Çekiç Güc'e katkıda bulunan devletlerin sırf, Türkiye bu gücün görev süresini uzatsın diye Kuzey Kürdistan'daki gelişmelere seyirci kaldıkları veya Türkiye'nin bazı politikalarını desteklediklerini savunmak, dış görünüşü esas almaktır. Çünkü çok iyi biliniyor ki, bu ülkeler ortada Çekiç Güc yokken de istediklerinde Türkiye'ye herşeyi değişik yollarla kabul ettiriyorlardı.

Kuzey Kürdistan'daki gelişmelere karşı ABD, İngiltere, Fransa, Almanya, Japonya ve Rusya gibi devletlerin takındıkları tutumların, onların bölgesel çıkarlarıyla doğrudan bağlantısı var. Dünya demokratik kamouyununun içten desteği ve bunun bazen görünüşte de olsa devlet politikalarına yansıdığı, daha doğrusu yansiyebileceği gerçeği gözardı edilemez, fakat bu devletlerin bölgeye ilgilerinin temel nedeninin çıkarları olduğunu bir an olsun unutmamak gerekiyor.

Bu açıdan bakıldığında, sorun Güney Kürdistan'da olduğu gibi Kuzey Kürdistan'da da mevcut statükonun korunmasının, en azından şimdilik, sözü edilen devletlerin çıkarına olmasında yatmaktadır. "Yeni Dünya Düzeni" olarak adlandırılan ve özünde büyük bir düzensizliği içeren yapılanmanın yolaçtığı, dünyayı etkinlik bölgelerine ayırma ve Türkiye'nin bundaki yeri ve rolü (bu, ilgili devletlerin Güney Kürdistan politikalarına da etkide bulunuyor) nedeniyle ki Kuzey Kürdistan'daki gelişmeler çok yakından bilinmesine ve izlenmesine rağmen, bazı devletler tarafından TC'ye dolaylı-dolaysız destekler veriliyor; büyük bir ikiyüzlülük ve çifte standartla Kürdistan'daki katliamlara seyirci kalınıyor.

Kürdistan'ın tüm parçalarında Kürt ulusal demokratik hareketi, böylesi bir dünyada kurtuluş ve özgürlük mücadelesi veriyor. Kişilikli bir yaklaşımla politikada tekdüzeliği dışlamak, evrensel değerleri de gözardı etmeden Kürdistan insanının özgürlüğü ve mutluluğunu merkezine alan politikalarla varolan olanak ve boşluklardan yararlanmak, her sağduyulu insan takdir eder ki, gereklidir. Politikada ustalık da bunu gerektiriyor. Kürt ulusal hareketine açıkça verilmeyen destekler veya gösterilmeyen sempatiler, ortaya çıkan fırsatlardan yararlanmamanın, milyonlarca insanın yaşamını doğrudan ilgilendiren olanakları elinin tersiyle itip bulutlar üzerinde siyaset yapmanın gereksizi olmaz, olmamalıdır.

Bu açıdan düşünüldüğünde Çekiç Güc'ün varlığı daha gerçekçi değerlendirilebilir; Güney Kürdistan'daki ulusal güçlerin bunları ne denli başarılı kullandıklarından (bu, ayrı bir değerlendirme konusu olabilir) bağımsız olarak, Çekiç Güc'ün Güney Kürdistan için getirip götürdükleri ayrıştırılabilir; Kuzey Kürdistan'daki ulusal demokratik mücadele ve Türkiye'nin "iç" sorunlarıyla bağlantıları yerli yerine oturtulabilir. Aksi takdirde sapla samanı, akla kara dahil tüm renk ve tonları birbirinden ayırmak güçleşir ve bilindiği gibi bunun da faturası ağır olabilir.

NEWROZ PÎROZ BE

Program

- Şivan Perwer
- Ciwan Haco
- Saîd Gabarî
- Salih
- Grup Diyar
- Silopi Belediye Başkanı
- Yekbûn adına bir konuşmacı
- Folklor, dia

HEVKAR

(Hevgirtinê Komelên Karkerên Kurdistan)

Yer: AUDIMAX-Saal
Von-Melle Park 4 - Hamburg
Tarih: 26.2.1994, saat:18.00

Yerel Seçimlerde Ulusal Birlik Zorunludur

Sinan DOĞRU

27 Mart 1994'te yapılacak olan yerel seçimlere iki aylık bir süre kaldı. Kürdistan'da seçimler konusunda ciddi bir belirsizlik hüküm sürerken, Türkiye'de durum daha netleşmiş durumdadır. Bir bütün olarak ulusal demokratik güçlerin ne yapacakları, nasıl bir politika izleyecekleri ne yazık ki, henüz netleşmiş değildir. Buna ülkede yaşanan savaş gerçekliği de eklenince, sorun daha bir karmaşıklaşıyor.

Daha önceki değerlendirmelerimizde, devletin Kürdistan'da ya seçimleri erteleme, ya da halkımızın kendi adayları ile katılımının zeminini yok etme, engelleme eğiliminde olduğunu belirtmiştik. Gelişen süreç, yeni ve özgül bir durum ortaya çıkmazsa, Devletin Kürdistan'da seçimlerin yapılması yönünde bir eğilim taşıdığı gösteriyor. Fakat buna karşın, hile ile baskı ve terör ile, DEP'i kapatma tehdidi ile Kürt halkının özgür iradesinin sandığa yansımaları engelleme çabası içindedir. Önce DEP hakkında kapatma davası açıldı. Böylece seçimlere daha güçlü ve örgütlü bir biçimde katılım engellenmek isteniyor. Ardından seçim kanununda yapılan "düzenlemelerle" seçimlere şimdiden hile karıştırmanın "önlemleri" alınmaya çalışılıyor. Bunlar da yetmiyor. Devlet, köy boşaltmalarını en üst boyutlara varmış, birçok ilçe merkezinde yurtsever güçlerin aday çıkarmamaları için varolan potansiyel, baskıyla ilçenin dışına çıkarılmaya zorlanmaktadır. Gidişat, seçim tarihi yaklaştıkça, devlet terörünün daha da yoğunlaşacağı yolundadır. Bazı aşiret reisleri ve köy korucularını Ankara'ya getirterek, seçimlerde yurtsever güçlere karşı bunları alana sürmeye çalışan devletin bu politikaları, tümüyle halkımızın kendisine vereceği dersi engelleme ve ulusal demokratik güçlerin yerel iktidara ilk adımlarını atmasını köstekleme amacını taşımaktadır. Yani zorla, korkuyla, kitlelerin psikolojik çökertilmesiyle, irademiz bastırılmak isteniyor.

Seçimlerin demokratik, eşit koşullarda geçen bir nitelik taşımayacağı açıktır. Çünkü devlet 10'u aşkın partisi, yüzlerce televizyon, radyo ve gazetesiyle, milyarlarca liralık seçim bütçeleriyle, polisi, özel timi, ordusuyla ve daha sayamayacağımız birçok avantaj ve olanağıyla seçimlere katılıyor. Bizlerin ise, halkımızdan ve onun ulusal bilince sahip çıkıp, direnmesinden başka bir sermayemiz yoktur. Fakat devlet, bütün bu avantajlı durumuna da güvenemiyor. Bir sürü hile, yasal "düzenleme", baskı ve terörle biraz daha elimizi kolumuzu bağlamaya, bizi sürecin dışında tutmaya çalışıyor. Bu koşullar altında açıktır ki, bu aldatmacayı, bu oyunu boşa çıkartmak ve tüm engellemelere rağmen seçimlerde sesimizi yükseltmek, ulusal ve devrimci bir görev olarak önümüzde durmaktadır. Bu koşullara rağmen, "boykot", devletin arayıp da bulamayacağı bir fırsatı kendi ellerimizle ona vermek anlamını taşıyacaktır. Kapılar kapatılsa, pencereden; o da kapatılırsa bacadan girmek lazım. "Boykot" için kitlelerin katılım olasılığını ve varolan gerçekliğini iyi hesaplamak gerekiyor. Koşullar, "boykot"un başarılı olamayacağını, kitlelerin şu ya da bu şekilde seçimlere katılacağını gösteriyor. Kitlelerin ruhsal-siyasal durumunu iyi tespit etmek gerekiyor. Bütün bunlardan dolayı, doğru olan, kendi alternatifimizi sunabilmek ve kitlelerin düzen partilerine "ehven-i şer" boyutunda da olsa oylarını vermelerini engellemek, yol vermemektir.

Ulusal Demokratik Güçlerin Durumu

Bugün, seçimler konusunda ulusal demokratik saflarda bir belirsizliğin sürdürüldüğünü dile getirmiştik. Açık ki, bu belirsizlikte esas etken PKK'nin kimi yaklaşımlarıdır. Süreci önemli oranda etkileyen bir güç olarak PKK'deki belirsizlik genel olarak bizlere de yansımaktadır; daha doğrusu net olan bir olgu, alabildiğine bulandırılmış bulunuyor.

Devletin tüm baskılarına rağmen seçimlere katılımın koşulları vardır. Fakat, PKK bir yandan seçimlerin yapılmasından yana olduğunu, hatta bazı düzen partileri ile "ititifik" a bile girebileceğini ya da DEP'i destekleyebileceğini vb. söylerken, bir yandan da "boykot" seçeneğine de yönelebileceğini belirtmektedir. Görülebileceği üzere, aslında net olan bir durum bu yaklaşımdan dolayı alabildiğine bulandırılmıştır.

Eğer gerçekten de seçimlere katılma niyetimiz varsa, politikalarımız da buna denk düşmelidir. Devlet var olan bütün zorluklara "güvenlik" vb. gerekçelerle yenilerini eklemeye çalışmaktadır. Durum bu iken, bizlerin bu oyunu boşa çıkarıcı politikalar üretmemiz gerekiyor. Açık ki, burjuva partilerine yasak getirerek seçim yapılamaz, devletin iki yüzü tutumları

çifte standartlı yaklaşımları teşhir edilemez. Diğer partilerin yasağlardan dolayı katılmayacakları bir seçime, herhalde tek başımıza katılmayı düşünmüyoruz; herhalde devletin böylesi bir duruma göz yumacağını sanmıyoruz.

Ateşkes Yapılmalıdır

Evet seçimlere katılmak istiyorsak, koşulları kendi lehimize dönüştürmek zorundayız. Bunun başında da öncelikle PKK'nin tek taraflı da olsa bir ateşkes yapması gerekiyor. Bu adım, devletin ateşkes uyması için yurtsever, devrimci, demokrat güçlere önemli bir koz verecektir. Ateşkes en azından devletin "güvenlik" gerekçesiyle yönelebileceği birçok hile ve saldırının zeminini alabildiğine zayıflatacaktır. Ayrıca, seçimlerden bir hafta önce Newroz vardır. Newroz'un kanlı geçmesi, seçimleri büyük oranda riske, tehlikeye sokacaktır; devlete "güvenlik" gerekçesiyle seçimlerde istediğini yapma olanağını daha fazla verecektir. Ateşkes, ne denilirse denilsin, devletin varolan terörünü istediği gibi sürdürmeyeceği bir ortam yaratacaktır. Türkiye, Kürdistan ve dünya kamuoyunda devleti alabildiğine zor durumda bırakacaktır. Seçim kaygıları vb. nedenlerle de olsa tüm düzen partileri bile, devlet terörü ve saldırıların azaltılması yönünde tutum almaya zorlanabilecektir. Ateşkes, özellikle ilçe ve şehirlerde, daha rahat bir ortamda seçimlerin yapılmasını, ajitasyon-propaganda ve politik faaliyetlerin daha sağlıklı yürütülmesinin, kitleler üzerindeki korku psikozunun önemli oranda dağıtılıp yeniden bir toparlanma yapılmasının koşullarını daha iyiye verecektir. Tabii ki, ateşkes mutlak anlamda her şeyi halledecek, güllük güllüştürücü bir ortam yaratacak gibi bir sonuca varılmamalıdır. Sorun şudur: Ateşkes, varolan durumdan çok daha iyi bir seçim ortamı sağlayacaktır. Seçimlere özgü bir ateşkesle de, kaybedilecek bir şey olmadığı düşüncesindeyim.

Ulusal Birlik Zorunludur.

Elbette ki, seçimlerde başarı için, ateşkes tek başına yetmiyor. Bundan da önemlisi ve esas olanı, ulusal demokratik güçlerin birliğidir. Bu, Kürt halkı için hayati bir önem taşımaktadır. Devletin baskı ve terörü altında tümüyle sindirilmeye çalışılan halkımıza, ancak birlikte güven verebilir ve güçlü dirilişini sağlayabiliriz. Bunun dışındaki yaklaşımlar, hem başarısızlığa, hem de kitlelerde büyük güvensizliklere yol açacaktır. Fakat ne yazık ki, bu konuda herkesin aynı hassasiyetle soruna yaklaşmadığı görülmektedir. Ulusal demokratik güçlerin birliğine ve bu temelde seçimlere katılmalarına en büyük darbelerden biri DEP 1. Olağanüstü Kongresi'nde sergilenen tasfiyeci tutumla vurulmuştur. Birlik içinde PM'ni oluşturup, ortak platform olan DEP ile seçimlere girilebilirdi. Fakat, PM'de çoğunluğu oluşturan kesim, ne yazık ki, bu yolu seçmedi. Ve bununla da yetinilmedi. Adayların merkez yoklaması ile seçilmesi kararı alınarak, diğer tüm yurtsever kesimlerin sürecin dışında tutulması tehlikesini doğuracak bir tutum alındı. Anti-demokratik bir uygulama olan bu karar "güvenlik" gerekçesine dayandırılmak isteniyorsa da amaç farklıdır. Bütün bunlara rağmen, yine de, henüz iş işten geçmiş değildir. Hala da DEP'in içinde ortak bir tutum geliştirme ve tüm ulusal demokratik güçlerin mutabakatıyla aday belirlemenin olanakları vardır. Bu konuda, sayın Hatip Dicle ve PM'de çoğunluğu elde bulunduran arkadaşlara büyük sorumluluklar düşmektedir. Halkımızın birliği sağlanarak devlete ve onun ülkemizdeki varlığına ciddi bir ders verilebilir. Ulusal birlikle, hem Kürt halkının yerel iktidarı önemli oranda eline alması sağlanabilir, hem de devlete ve onun partilerine, politikalarına hayır denilerek bu anlamda da bir referandum platformu oluşturulabilir.

Her geçen gün, Kürt halkı için bir kayıptır. Bir an önce ateşkes ilan edilmeli ve tüm ulusal demokratik güçlerin birliği esas alınarak ortak adayların belirlenmesine başlanmalıdır. Bu adaylar DEP'ten seçimlere katılmalıdır. Ve güvenlik gerekçesiyle, 19 Şubat tarihine kadar (partilerin aday başvurusu 19 Şubat'ta sona eriyor) açıklanamayabilir; tabii ki ulusal demokratik güçlerin onayı ve mutabakatı alınarak bu yapılabilir. Yoksa, "güvenliği" gerekçe gösterip, 19 Şubat'a kadar hiçbir yurtsever çevre ile diyalog ve ortak tutum arayışına girmeden işi oldu-bittiye getirip, 19 Şubat'ta adayları açıklamak, yurtsever güçlere yarardan çok zarar getirecektir.

Devletin DEP hakkında açmış olduğu kapatma davası her an sonuçlandırılabilir. Hatta DEP Anayasa Mahkemesi'nce kapatılabilir. Bu çok güçlü bir olasılık ve tehlike olarak önümüzde durmaktadır. Devlet, ulusal demokratik güçleri seçim dışı bırakmak için böylesi bir oyuna başvurabilir. Bu tehlikeye göğüs germek ve devletin bu oyununu boşa çıkarmak için, yine tüm ulusal demokratik güçlerin mutabakatıyla, ortak bağımsız adaylar da mutlaka belirlenmeli ve bağımsız aday başvurusunun yapılacağı 12 Şubat'ta bu adayların başvurusu yapılmalıdır.

Burjuva Partilerine Oy Verilmemelidir

Gerek yaşanan mevcut koşullarda, gerekse DEP'in seçim dışı bırakılması durumunda burjuva partilerinden herhangi birisiyle kesinlikle "ititifik" a gidilmemeli, destek verilmemelidir. Ulusal demokratik alternatif ya DEP ya da gelişebilecek durumlara göre, bağımsız adaylarla kendisini kitlelere sunabilmelidir. Düzen partilerinin birbirlerinden pek bir farklarının olmadığını yaşam bizzat somut örnekleriyle bizlere göstermiştir. Üstelik tekelci devlet sisteminin gittikçe daha da kurumlaştığı bir Türkiye'de, varolan burjuva partileri arasındaki ayrımlar da alabildiğine silikleşmiştir. "Demokratikleşme", "Kürt realitesini tanıma" vb. demagogilerle hükümeti kuran DYP-SHP Koalisyonu'nun 2 yıllık pratiği, ANAP'ı bile aratır durumdadır. Bu üç partinin politikalarında ciddi bir fark olmadığı çok açıktır. Din kisvesi altında, çürümüş düzeni ve Kürdistan'daki sömürgecilik ilişkilerini sürdürmeyi, ayakta tutmayı amaçlayan Refah Partisi'nin diğer düzen partilerinden bir farkı yoktur. Halkımız bu partinin aldatmacalarına kanmamalı, kendi sesi olan yurtsever adaylarını desteklemelidir. Aynı şekilde DSP, MÇP ve BBP'nin de aralarında ciddi bir fark yoktur ve temel politikalarda SHP, DYP ve ANAP'ı aratmamaktadırlar. CHP ise, SHP'nin kötü bir karikatürü olmaktan ileri gidememektedir. Sosyal demokrasi ile hiçbir alakası olmayan, Kemalist, düzen koruyucusu bu iki parti de desteklenmemelidir. Aydın Menderes'in BDP'si, kullandığı bir takım demagogik argümanlara rağmen, DP ile birleşerek de aslında diğer partilerden farkının olmadığını göstermiştir.

Tüm bu partilerin, seçim dönemlerinin geleneksel demagogilerine, yalan ve aldatmacalarına kanılmamalıdır. Bakınız, 1989 yerel seçimlerinde, halkımızın yurtsever duygularının sömürüsü, amalayan "Diyarbakır'a Halepçe anıtı yapacağım" yalanyla, binbir hile ve devlet desteği ile belediye başkanı seçilen Turgut Atalay'ın durumu ortadadır. Evet, hani Halepçe Anıtı? Diyarbakır tarihi boyunca, belki de bu denli büyük bir vurgun, talan ve yağma yaşanmamıştır. Aynı durum Türkiye ve Kürdistan'daki tüm belediyelerde mevcuttur. Onurlu birkaç yurtsever belediye başkanı dışında, yerel yönetimler talan ve vurgun kaynakları olarak kullanılmıştır. Yoksa milletvekilliğinden istifa edip, belediye başkanlığı için aday olanların, halkın çıkarları için bunu yapmadıkları çok açıktır. İşte bugün tekrar karşımıza çıkıp, binbir yalan ve demagojiyle bizden oy isteyebilirler. Fakat bizler bugüne kadarki tüm deneyimleri tekrar gözden geçirerek, kesinlikle hiçbir düzen partisine oy vermemeli; "ititifik" vb. adlar altında kitleleri bu partilerin kuyruğuna sürüklemeliyiz.

Yerel seçimlerin, genel seçimlere nazaran daha özgün yönleri ve daha elverişli olanakları vardır. Yerel seçimleri kazanmak daha kolaydır. Bu nedenle de, bu olanağı en iyi şekilde değerlendirip, seçimlerden ulusal birlik temelinde başarıyla çıkmak mümkündür. Zaten çok zor bir ortamda gireceğimiz seçimlere kendi ellerimizle yeni yeni zorluklar eklemeyelim.

Seçimlerin tüm düzen partilerinin reddedileceği bir platforma dönüştürülebilmesi için, DEP'in ya da yurtsever, devrimci, sosyalist bağımsız adayların olmadığı yerlerde Sosyalist Birlik Partisi, Kurtuluş ve Emek çevrelerinin oluşturduğu seçim bloku desteklenebilir, kitlelere bu tür yerlerde de böylece alternatif sunulabilir.

Henüz vakit varken, ulusal birlik, her türlü dar grup çıkarlarının üzerinde tutularak ortak bir tutum geliştirilebilir. Halkımızın, mücadelemizin istem ve çıkarı bunda yatıyor. Ulusal birliğin, ortak adaylar tespitinin reddedilmesi ve DEP Kongresi'nde olduğu gibi diğer ulusal demokratik güçlerin sürecin dışında tutulmaya çalışılması, Kürt halkının mücadelesinde büyük yaralar açacaktır. Böylesi bir tutum karşısında, diğer ulusal demokratik güçlerin, koşullar ölçeğinde özgün politikalar geliştirmeleri de gündeme gelebilir.

Ulusal demokratik güçlerin seçimlerden güçlü bir şekilde çıkması isteniyorsa; ulusal birliğe dayalı ortak tutum hemen oluşturulmalı, ateşkes ilan edilerek halkımızın sesi, gücü böylece sandığa yansıtılmalıdır.

Birlik zafere; bölünmüşlük ise yenilgi, yılgınlık ve güvensizliğe götürür.

AVRUPA POLİTİKASI VE İKİ YÜZLÜLÜK

Bavê Azad

PKK'ye yönelik Avrupa'daki operasyonlar, özellikle Almanya ve Fransa'nın yasaklama kararı, aynı zamanda bu ülkelerin, Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi ve Kürdistan halkının ulusal demokratik talepleri karşısında geleceğe yönelik politikalarının neler olabileceği açısından, bazı ipuçları veriyor.

Almanya ve Fransa, yasaklamaya iç güvenliklerinin tehlikeye girdiğini gerekçe gösterdiler. Çok açıktır ki gerçek neden "iç güvenlik" değil ve olamaz da. Her "hukuk devleti"nde yasaklamanın maddi temeli yargı yolu ile somutlaştırılmış gerekçelere dayanır.

PKK ve diğer yabancı kökenli örgütler ve özellikle de Kürdistanlılar tarafından oluşturulan demokratik kitle örgütleri, hem amaç ve hem de konuları itibarı ile, bu ülkeler için gerçek anlamda bir iç güvenlik sorunu oluşturmazlar. Kaldı ki PKK dahil hiçbir Kürt örgütünün böyle bir amacı yoktur. Almanya ve Fransa'nın aldığı bu siyasi karar, siyasi ve ekonomik çıkarlarının dayattığı bir karardır.

Yasaklama gerekçesini, salt PKK'nin, Avrupa'da gerçekleştirdiği ve Avrupa Kamuoyu tarafından tasvip görmeyen eylem biçimlerine indirgemekle, işin sadece bahanesini doğru tespit etmiş oluyoruz. PKK'nin eylem biçimindeki olumsuzluk ve yanlışlık yasaklama kararına temel gerekçe olarak gösterilemez. Özellikle Almanya'nın "iç güvenlik" konusundaki gerekçesinde nedenli tutarlı olduğuna bakmakta yarar vardır.

Son iki yıl içerisinde giderek yoğunlaşan ve önemli can kayıplarına neden olan Alman neo-faşist grupların ırkçı saldırıları, Almanya'nın iç güvenliğini tamamen ortadan kaldıracak noktaya doğru önemli bir mesafe kaydettiği halde, bunlara gösterilen hoşgörü oldukça düşündürücüdür.

Alman devletinin kamuoyu tepkisini gidermek amacıyla yönelik olan sınırlı ve göstermelik operasyonları, dışında ciddi hiçbir yasal önlem alınmadı.

Hukuk devleti olmakla öğünen Almanya, yine kendi yargı organlarınınca tespit edilen neo-faşistlerin saldırıları ile ilgili binlerce somut delil ortadayken bu örgütleri yasaklamadı. Neo-faşist örgütler yasal kongrelerini yapabiliyorlar. Halen yerel meclislerde neo-faşist örgütlerin temsilcileri vardır.

Almanya ve Fransa'nın PKK'yi yasaklamasının gerçek ve perde arkası nedeni; bu ülkelerin TC'den elde ettikleri ekonomik ödünlere gelecekte Ortadoğu ve Orta Asya ülkelerine yönelik çıkar hesapları gibi birtakım ekonomik nedenler olarak algıladığı zaman doğru bir tespit yapılmış ve sorun doğru kavranmış olur.

PKK'nin son eylemlerindeki bazı yanlış yöntemlerin de bu ülkelerin mevcut niyetlerine katkıda bulunduğu bir başka gerçekliktir. PKK, eylemleri resmi bir şekilde üstlenmezken, propagandalarında "kitlelerin Lice ve Kürdistan'daki katliamlara bir tepkisi" olarak yorumladı.

Fransa ve Almanya'nın yasaklama kararları değişik şekillerde yorumlanırken yasaklamanın faşist TC iktidarına içeride ve dışarda önemli bir propaganda serbestisi sağladığı da gözardı edilemez.

Almanya ve Fransa PKK'yi yasaklarken, Kürt halkının haklı ulusal demokratik istemlerine ilişkin görüş belirtmekten kaçınarak gerçek niyetlerini de böylece yansıtmış oldular. Zira bu konuda olumlu bir yaklaşım göstermeleri, PKK'nin yasaklanma gerekçesi ile çelişecek ve dolayısıyla TC'nin taleplerine yanıt verilmemiş olacaktı. Bu nedenle Almanya ve Fransa, Kürt halkının haklı talepleri karşısında sessiz kalmayı yeğlediler.

Diğer bir anlamda, yasaklama, TC'nin Kürdistan'daki kirli savaşına destek amacından kaynaklanıyordu. Nitekim bu ülkeler yasaklama kararlarından sonra, TC, daha yüksek bir tonla tehdit naraları atmaya ve baskıcı politikaları daha da yoğunlaştırmaya başladı. Buna birçok örnek sıralanabilir. TC, giderek gelişen Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesine karşı topyekün imha po-

litikasını hayata geçirebilmek için, emperyalist ve kapitalist ülkelerin desteğini alma zorunluluğu duyuyor.

TC'nin son zamanlarda yoğunlaştırdığı diplomasi bu amaca yöneliktir. Zira TC, devletin ekonomik durumu uzun vadeli bir savaşa el vermiyor. Artık TC, devleti girdiği diplomasi atağında, Kürdistan'ın bölünmüşlüğünde günahı olan destekçilerine ve Kürdistan'ın bugünkü statüsünden çıkar bekleyen güçlere; "bizi desteklemezseniz, sizin buradaki çıkarlarınızı koruyamayız" mesajını veriyor.

Doğal olarak Kürdistan'daki statünün devamı sömürgeci TC devleti ile onun destekçileri ve çıkarıcı güçler arasında gizli ve açık yeni bazı ilişkilerin geliştirilmesine neden oluyor.

Almanya ve Fransa'nın yasaklama kararlarında ortak olan nokta, her iki ülkenin de TC devletinden koparılan ve koparılmak istenen çıkarlarda rekabet amacı taşıyor olmasıdır.

Doğal olarak TC devletinden önemli çıkarları bulunmayan diğer Avrupa ülkeleri farklı tavırlar takındılar.

Almanya ve Fransa'nın yasakçılığı aynı zamanda diğer Avrupa ülkeleri nezdindeki siyasi ve ekonomik güçlerinden kaynaklanıyor.

Almanya, Fransa ve İngiltere aynı zamanda birbirleri ile rekabet içerisinde olan ülkelerdir.

İtalya'nın aldığı tavır ise bu anlamda ilginçtir. İtalya'nın bu aşamada TC'den ciddi siyasi ve ekonomik çıkarı bulunmadığından PKK'nin büro açmasını olumlu karşılıyor.

İtalya, İngiltere ve Fransa ile birlikte silah üretimi yapan önemli bir Avrupa ülkesidir. Doğal olarak İtalya da Avrupa'daki ekonomik rekabette kendisinin dışlanmasına seyirci kalmaz.

Sonuç olarak, TC devleti, tüm Avrupa'yı kendi politikasının destekçisi olarak kazanamayacağını bildiği içindir ki, ilk etapta Avrupa'da söz sahibi olan Almanya ve Fransa'ya önemli ödünlere vererek, yasaklama kararı almalarını sağlamıştır.

Tabii ki TC'nin çok daha fazla ödün verme olanağının kalmadığı da gözönüne alındığında, Avrupa ülkeleri arasındaki ekonomik rekabette ikinci planda kalan birçok ülkenin TC'nin Kürdistan'a yönelik politikasına destek sunmayacakları da bir diğer gerçekliktir.

Kürdistan'ın ulusal kurtuluşçu güçleri, bu gerçekler ışığında geçtiğimiz dönemin nesnel gerçekliklerini dikkate alarak, son derece ciddi politikalar üretmelidirler.

Haklı bir mücadelenin yöntemleri doğru tespit edilmelidir. Amaç başarmak ise, başarıya götürecektir politika ve yöntemlerin üretilmesi de bir o kadar zorunludur.

Yasakçı karar TC'ye yalnız yarar sağlamadı. Zarar verdiği yanını da belirtmeden geçmek yazının ve konunun bütünlüğünü olumsuz etkiler. Almanya ve Fransa, aldıkları siyasi kararları ile TC'ye destek sunarlarken, özellikle Almanya istemeyerek de olsa TC'nin en önemli döviz girdisi olan Türk turizmine büyük bir darbe vurdu.

Birçok Alman yetkilisi, görsel ve yazılı basın yolu ile kendi vatandaşlarına can güvenliklerinin olmadığı gerekçesi ile Türkiye'ye gitmemeleri uyarısında bulunurken, PKK'ye muhatap alan tehditkar bir üslupla, vatandaşlarına yönelik saldırılarda bulunmamasını salık verdiler.

Özel ve kirli savaşın önemli finans kaynağı olan Türk turizminin engellenmesi ulusal kurtuluş mücadelesi için büyük önem kazanıyor.

Türk turizmine yönelik sert önlemler, yasakçı Avrupa ülkelerinin kararları ile birleştirilince, Türk turizminin şimdiden çıkmaza gireceği açıktır. Resmi olmayan rakamlara göre, yılda 6 milyondan fazla turist Türkiye'ye geliyor. Almanya ve Fransa'nın yasakçı kararı diğer tüm Avrupa ülkelerinden Türkiye'ye gelecek turistleri olumsuz yönde etkileyecektir. TC, kendi elleri ile kurtulamayacağı yeni bir bataklık yarattı.

ANTI KÜRT İTTİFAKI

FERİT İZOL

Öncülüğünü Türkiye'nin yaptığı, Türkiye, İran ve Suriye yöneticileri üçlü zirve diye bilinen toplantılar yapmaktadırlar. Aslında dörtlü zirvedir. Yani dörtlü ittifaktır. Ama Irak'ın Körfez savaşı nedeniyle dünya kamuoyundan dışlanması nedeniyle şimdilik Kürtlere karşı üçlü ittifaktır.

Amaçları ise Kürtlerin özgürlük mücadelesini boğmaktır; kendi egemenlikleri altındaki Kürtlerin özgürlük mücadelesini boğmakla kalmayıp Güney Kürdistan'daki Federe yapıyı da yok etmektir. Bunun koşullarını oluşturmaya çalışıyorlar.

Türkiye ve İran çeşitli bahanelerle Federe Kürt yönetiminin sınırlarını ve otoritesini hiç sayarak, devletler hukukunu çiğneyerek hava akımları ve operasyonlar yapmaktadırlar. Özellikle otorite boşluğu demagojisini yaymak istiyorlar. Amaçları ise dünya kamuoyuna Kürtler devlet yönetemiyor, otorite kuramıyor imajını yerleştirmeye çalışarak Federal Kürt yönetimine olan desteği yok etmektir. Diğer taraftan da Kürt örgütlerini birbirine karşı kışkırtarak çatışma ortamı yaratmak için var güçleri ile çalışıyorlar. Ajan ve provakatörleri ile çeşitli sabotajlar ve provakasyonlar yapmaktadırlar. Böylece iç ve dış koşullarını yaratarak Federe Kürt yönetiminin gelişimini engellemeye, tasfiye etmeye çalışıyorlar.

Yakın tarihimizin en kapsamlı Kürt organizasyonu kuşkusuz Federe Kürt hükümetidir. Körfez Savaşı sonrası Güney Kürdistan'daki Kürt Cephesi, askeri yenilgisini, dış koşulların desteğiyle siyasi zafere dönüştürüp Federe yönetimi kurdu. Her Kürt insanı bu tarihi fırsatın bilincinde olarak sahip çıkmalı ve korunması için her türlü fedakarlığa katlanmalıdır. Çünkü bu devlet Kürtler için bir dönüm noktasıdır. Kuzey Kürdistan'daki siyasi örgütler de onların bazı olumsuzluklarını anlayışla karşılamalı, çatışma ortamını ortadan kaldırarak diyalog içinde bulunmalıdırlar. Diyalog ve işbirliği bütün Kürtlerin yararına olacaktır.

Federe Kürt hükümetinin korunmasından birinci derecede Güney Kürdistan'daki Kürtler ve onların siyasi örgütleri sorumludur. Gelir kaynaklarını iyi değerlendirmeli, gelen yardımları parti farkı gözetmeksizin bütün halka eşit dağıtmalıdır.

Devlet için varolması gereken kurumları oluşturmalı yani hızla kurumlaşmaya ve planlamaya gidilmelidir. Siyasi örgütler kendi denetimlerindeki askeri güçleri (pêşmergeleri) birleştirerek hükümetin askeri gücü denetimine sokmalıdır. İçteki ve dıştaki tehlikelerden korunmak için pêşmergeleri değil orduyu güçlendirmelidir. Parti ve örgüt liderleri de devlet kademesi içinde yer alarak resmi kişilik kazanmalıdır. Böylece dış görüşmelerde bir örgüt lideri değil de, bir cumhurbaşkanı ya da başbakan sıfatıyla görüşmelerde bulunulması ayrı bir anlam kazanacaktır.

Ülkenin onarımı ve yapılaşmasında, Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde göçmen yaşantısını sürdüren çeşitli mesleklere sahip Kürt yurtseverlerin (özellikle ihtiyaç duyulan alanlarda) özgür topraklarda yerleşip katkıda bulunması bir yurtseverlik görevidir. Belki Avrupa'daki yaşam standartlarını bulamayabilirler, ama kutsal bir görevi yerine getirmiş olurlar.

Anti Kürt ittifakı, Kürtlerin birlik ve ittifakını zorunlu kılıyor. Onların dayanışmasından ders çıkarmamız gerekir.

Birisi NATO üyesi; laikim ve demokrasiyle yönetiliyor diyor. Diğeri anti laik ve şeriat kanunlarıyla yönetiliyor; öbürü askeri bir diktatörlük ile yönetiliyor. Görüldüğü gibi ortak hiçbir yönleri olmamasına rağmen Kürt sorununda ortak davranabiliyorlar.

Ayrılıklarımıza rağmen biz Kürtler de temel sorunlarda milli bir politika oluşturup ortak davranamaz mıyız?

Ulusal Mücadele ve Poetika

Artık, bin yıllık yalnızlıklarını parçalayıp akmış olsalar da, Kürtlerin, günümüz uygarlığının yaratılmasında çok önemli rolleri olan çağdaş uluslarla belirgin farklılıklar içinde olduğu biliniyor. Kürtler, bugün bütün toplumu derinden etkilemekte olan ve bizzat bu süreci gerçek anlamına kavuşturacak olan eylemsel kalkışmayla derin bir sorgulama süreci yaşamaktadır.

Birçok cepheden saldırıların nesnesi durumundaki, nihai olarak en genel insan değerlerine bile hayasızca saldırılan ve ayaklar altına alınan sömürge halkları açısından, genellikle yeni bir ulusal kültür yaratmak, yeni bir ulusal bilinç yaratmakla birarada ve iç içedir. Tersinden de alınabilir. Özellikle Kürtler sözkonusu olduğunda, ulus olarak kendine yabancılaşmanın böylesine derinden ve tahrip edici şekilde yaşandığı koşullarda, ancak bütününü kapsayan bir sorgulama süreci içerisinde yeni bir ulusal bilinç yaratmak, sadece ve sadece yeni bir ulusal kültür yaratmakla mümkün olabilir. Çünkü burada en yakıcı, en kaba ve en insanlık dışı gerçeklik, yalnızca bir veya birkaç yönlü saldırılarla oluşmuş değildir. Aynı zamanda, bütün alanları kapsayıcı bir tarzda, sömürgeci egemen ideoloji; kültür, edebiyat -sanat alanlarına kadar uzanan depolitizasyon, yığınlık ve hatta ihanet ve pişmanlıklarla kendiliğinden asla temizlenmeyecek olan zehirli bir hava yaratmaktadır.

Bu bakımda, yeterli ya da yetersiz görülebilir ama Kürtler'in, kendilerini böylesine insanlık dışı bir cenderede tutan sömürgeciliğin topyekün yadsınması bilincini eyleme dökmeleri sömürgeci kapitalist kültürü aşılma gerektirdiği bilincine ulaştıkları görülüyor. Ancak böylesine derinlemesine yaşanan eylemlilik ve her alandaki belirgin dönüşümlerin edebiyat ve sanattaki yansımaları hakkında ne söylenebilir? Varolduğu kadarıyla bunlar, derinlikli bir sanatsal yaklaşım ile ifade edilebiliyor mu, yaşanmakta olan kendine özgü kaotik dönem içerisindeki **yetkin düzenlilik** ve tüm dönüşümler ve en önemlisi de, her alana özgü olarak aşılması gereken yanlarla birlikte, **olması gereken**, tüm boyutlarıyla verilebiliyor mu?

Bazı olumlu çalışmaların yapıldığı izlenebiliyor, ancak yeni bir başlangıç olmanın yarattığı belli bir anlayışla birlikte, bunlar, eninde sonunda sanatsal beğeni ve estetik yetkinlik açısından olması gereken düzeyi tutturamamakla karakterize gibi görünüyorlar. Tabi ki, burada sözkonusu olanın belli bir kişisel yargı olduğu anlaşılabilir, ancak daha önemli olarak, eleştirel olduğu kadarıyla aynı zamanda olması gerekene de işaret etmek gerekiyor. Bu bakımdan, özellikle kaçınılması gereken bir yan olarak, gerçekliğin kabalaştırılması ve slogancı bir söylemin hakimiyeti daha başından saptanması gereken özellikler oluyor. Ayrıca, yaşanmakta olan direnişlerin politik çöküşünün öne çıkarılmasıyla asıl kalıcı olanın, insanlık tarihine malolacak genel insansal olan yeterince geliştirilmemesi, önemli ve temel bir eksiklik olarak görülebilir.

Böylece bu çatışmaların; devrimci süreci etkileme ve bir halkın geçmişini ve bugünü eylemlilerle sorgulaması temelindeki yeniden doğuşunu şekillendirmeye, bir önemli katkı olarak işlevi tartışılmalı olur. Sanatçı açısından olduğu kadar sanat algılayıcıları ve eleştirmenleri açısından da esas alınması gereken şey; insani ve estetik boyutlar içerisinde, bir halkın yeniden doğuşu, kendini yeniden tanımlaması ve büyük dönüşümünün en yetkin şekilde nasıl verilebileceğidir.

Hegel'e göre modern çağ, tüm gelişme kaynaklarını kurutarak bireyi öldürüyordu, ve bu nedenle sanatın yozlaşması kaçınılmaz bir şeydi. Marks, bu görüşü tersine çeviriyor, tüm düşüncesini dünya durumuna çevirerek, yabancılaşmış bireyin bunu aşma dinamiklerini ve sanatın yeni imkanlarını buluyor ve sonraları Lenin'in de geliştirdiği gibi, (1842'deki politik inançları açısından) feodal-bürokratik sansürün eleştirilmesiyle aynı şey olan Parti Edebiyatı savaşını başlatıyordu. Böylece, Parti Edebiyatı'nın içeriğinin doldurulması ve sistematize edilmesi, sosyalist gerçekçiliğin oluşumunda önemli bir kalkış noktası olmaktadır.

Bu bakımdan, toplumsal kutuplaşma ve çatışmaların derinliğine paralel olarak ve en sakin sanıldığı anlarda bile, karşılıklı taraflar açısından sanat ve edebiyat ister dolaylı ve isterse doğrudan olsun çıkarlar için kullanılmak istenmiştir ve kullanılmaktadır. Özellikle bunalım dönemlerinde giderek artan bir ça-

bayla, salt estetik kaygı adına, estetik kuruluşu içeriğin dışında arama çabaları ve buradan hareketle, içeriğin önemli olmadığı ve giderek kahramansız ve sözüm ona yan tutmayan, politikadan bağımsız sanat yaratma çabalarıyla proleterya ve halkın hizmetinde olacak edebiyat ve sanatın önlenmesi çabaları hep canlı kalacaktır. Sömürgecilikle birlikte bir de ırkçı bir karakter kazanan kültür alanındaki olumsuzlukların bir devamı olarak ortaya çıkacak bu durum karşısında, inatla, Parti Edebiyatı ve partinin dünya görüşünü kavramış ve benimsemiş olan sanatçı gerçeğinin yaratılması, gelişip güçlenmesi halkasına sıkı sıkıya sarılmak daha da önem kazanır.

Sanat, dünyayı bilmenin ve özümlemenin bir aracıdır; ancak devrimci proleter sanatın ortaya çıkışıyla "gerçeğe sıkı sıkıya bağlı kalmak" kaygısı aşılmış olduğundan ve zaten dünyayı olduğu gibi anlatmak ve yansıtmak yetersiz kaldığından, özellikle yeni bir toplum kurmanın zengin imgesel tasarımı vermekte yepyeni imkanlara ulaşır. Bu bakımdan, sanat ve edebiyat; özellikle bizim koşullarımızda, sömürgeciliğin bilimsel ve suçlayıcı eleştirisinde, ülkemize ve ulusumuza ilişkin çelişkilerin ortaya konulmasında yeni toplum, komünist görüş, hareket ve örgütün daha bugünden yaşaması ve etkin kılınmasının gösterilmesine ilişkin bilinç sıçramaları gerçekleştirilmesinde önemli bir işlev yüklenir.

Uğrunda savaşılan, ölünen ve öldürülen yeni ülkenin ve ulusun sadece şimdiki durumunu değil gelecekteki görünümünü de resmetmek gerekir. Önerilen yeni toplumsal düzenin yeniden kurulması öngörülen ülke ve ulusun, uğrunda savaşmaya ve içinde yaşanmaya geçecek bir düzen ve ülke olduğu ortaya konulmazsa ve bunun için sanatın ve edebiyatın imkanlarından da yararlanılmazsa sınıf ve yığınlar savaşını kaldıramaz. İnsanlar, daha ileri ve güzel bir toplum ve ülke düşlemeden, bunu içlerinde duymadan kavgaya katılamazlar. Yeniden kurtuluş ihtiyacı içerisindeki insanımızı bu kavgada daima daha yetkin kılmak için sanatın işlevlerini de devreye sokmak gerekir.

Burada ideolojinin önemi de ortaya çıkmaktadır. Yalnızca, devrimci bir ideolojiyle silahlanmış proleter sanat, gerçeği tarihsel devrimin içerisinde ortaya koyabilir ve geleceğin bugünden kurulabileceğini gösterebilir. Dolayısıyla, biçimin düzeyi ve teknik kuruluşuyla düşüncenin derinliğini birleştiren bir sanata ihtiyacımız olduğu açıktır. Ancak böylece yalnızca toplum düzeni ve insan tipinin birçok özellikleriyle tanınması gerçekleşmez, aynı zamanda olması gerekli biçimler de en iyi bir şekilde verilebilir. Bu, aynı zamanda sanatsal yaratının entellektüel gücünü arttıracaktır, dolayısıyla, beğeni ve algılama düzeyi düşük olduğu bilinen yığınların belli bir düzeye yükseltilmesi de mümkün olabilir.

Slogancı bir söylemin ötesinde gerçekte, düşünce, sanat eserinde somut dışavurumunu bulmazsa sanatsal yaratı geçerli ve inandırıcı olmaz. Oysa bu bakımdan ihtiyacımız olan şey; yeniden kurmak istediğimiz halkımız için, iyi ve kötü, aşk ve nefret, korkaklık ve cesaret, onur ve onursuzluk gibi yaşamsal zıtlıkların parlak biçimler içerisinde verilebilmesidir. Tam da burada, kimi çok önemli edebi aksaklıklar, belli bir düzeyin yakalanmasındaki yetersizlikler, imgesel anlatım zayıflıkları, teknik kuruluş ve olay örgüsündeki aksaklıklar ve en önemlisi de, toplumsal gelişim ivmesinin yakalanmasındaki yetersizlikler ve genel olarak içeriklerindeki zayıflıklar, bu çalışmalar için irdelemesi gerekli yanlar oluyor.

Her olumsuzlanma bir belirlemedir; o yüzden daha pek az şeyin söylenmiş olduğu bu alanda, yadsırken yapacağımız belirlemelerin, Parti Edebiyatı ve genel olarak sanat ve kültür olaylarına bakışın netleştirilmesinde önemi olacaktır. Burada, nasıl bir sanat ve edebiyat; halkın ve devrimcilerin beğeni düzeyine hitap eden ve onların nisbeten gerçi bilincine seslenen bir edebiyat-sanat mı, yoksa gerçekten belli bir düzeyi tutturana ve dolayısıyla, halkın ve devrimcilerin beğeni düzeyini yükseltmeyi ve bunun için de bu alandaki en ilerici ölçütleri yakalamayı hedefleyen bir edebiyat ve sanat mı istiyoruz sorunsalı ayrıca önem kazanmaktadır. Dolayısıyla, yerleşik ve başat edebi ve estetik yargıların ve beğenilerin de tarihsel olarak sorgulanması gerekir.

Bu çalışmalarda, belli ölçülerde ve kendi içerisinde de çatışmalı olarak bu tarihsel sorgulamanın sonuçları çok çarpıcı ve özgün olarak görülmektedir. Oysa, var olanın, değişmez, tek ve aşılmaz olarak alınması ve böylece de var olanın taklidi, sanatsal yaratımın, estetik

beğeni ve yargıların çıkış noktası olarak alınmasını beraberinde getiren önemli bir zaafıdır. Aksine, varolan, olumlu ve olumsuz olarak ayrıştırılmalı ve ancak böylece olumlu olanın devamı, daha da önemlisi, bir üst düzeyde geliştirilmesi mümkün olabilir. Kürtçe olarak yaratılanlar bir yana, ancak Kürtçe olarak yaratılan ürünler üzerinde Nazım Hikmet ve birkaç ad, görüldüğü kadarıyla önemli oranda etkili durumdadır. Olumlu yanlarına sahip çıkılması, elbetteki bir zorunluluktur, ancak bir tekrar olmamaya ve olumlu yanların bir üst düzeyde sürdürücüleri olmaya çalışmanın önemini anlaşılması gerekmektedir. Hemen burada, sanatçıların iyice özümsememiş ve derinleştirilmemiş dünya görüşlerinin, yaratıları üzerindeki etkileri de önemli bir sorun olarak gündeme geliyor.

Birçokları açısından, Nazım benzeri tema ve içeriklerin kullanılışı neredeyse hakim haldedir ve yetersiz bir kültürel birikimle birleştirenden, örneğin şiir diye yazılanların, alt alta getirilerek düz yazı paragraflara dönüştürülmesi durumunda, değişen pek bir şey olmayacağı izlenimi hemen uyanmaktadır. Aslında, şair ve sanatçı hemen ve ilk anda anlaşılacak kaygısıyla yaratıda bulunamaz, kendini bu şekilde koşullaması gerekmez. Ayrıca, seçilen temaların yetersizliği, doğal ve toplumsal gelişim ivmesine bakış yetersizliği ve sığılı anlamına gelir, ancak bunun yaratıdaki önemi belirleyici değildir. Burada önemli olan, başkalarından etkilenmenin belli ölçüleri bir yana, seçilen temaların sağlam bir perspektif, teknik kuruluş, olay örgüsü ve yoğun imgesel zenginlik içerisinde, kısacası zengin bir içeriğin taşıyıcısı olarak mükemmel bir biçiminin verilmesidir.

Yine de bu çalışmalar, tüm eksikliklerine rağmen, yaşanan dönemi, bir halkın yeniden doğuşu ve trajik yanlarıyla vermeye çalışırken, aynı zamanda, çeşitli cephelerdeki suskunluğa, inatla karşı koyarak, çağına tanıklık etmeye çalışmakla önemli bir görevi yerine getiriyor. Önemle desteklenmesi gereken yanlardan biri budur, ama tanıklığın çok yönlülüğü içerisinde, günümüzü ve geleceği tam olarak ve estetiksel bütünlük içerisinde ifade edebilmesi için eleştirel olmak gerekiyor. Böylece zenginleşecek olan bu süreç, Kürt sanat ve edebiyatı alanındaki ürünlerin sorgulanmasını gerektirecek, bir yandan doğal ayıklanmayı sağlarken, diğer yandan yeni ürünlerin çok daha sağlam temellerde üretilmesini koşullayacaktır.

Bir edebi yaratının Kürt ve Kürdistani olması yeterli olmayacağı gibi, toplumsal olmasının da yeterli olmayacağı; düzeyini belirlemek için de tek ölçüt olmayacağı bilinmelidir. Yalnızca yoğun duygu yüklü "an"ın verilmesi değil, Kürt toplum dinamiklerinin gelişim ivmesi ve yönünün, dramatik yapısı içinde ve belli bir tarihsel perspektifle verilmesi gereklidir. Bu bakımdan sanatçı, yalnız yaşadıklarını ürünleştiren bir kimlikte olamaz, içinde yaşadığı ortamın duygusal yoğunluğuna karşın, bir ulusun, bir halkın yeniden doğuşu gibi müthiş çelişmeli birliğini, bunların tarihsel gelişim yönünü gözden kaçırmadan yansıtabilmelidir.

Ayrıca bu çalışmalarda, dünya ve ülke özgünlüğündeki edebi birikimin yeterince özümsemediğinin derin izleri de görülmektedir. Dolayısıyla içerik, biçim, imge, eleştiri ve toplumcu gerçekçilik gibi başlı başına çok önemli kavramların ancak son yıllarda tartışılabilirdiği bilinse de; bu birikime olan ilginin de daha çok yeni olduğu gözönüne alınırsa da; yine de bu derin izler, esas kalıcı olanın, genel insansal olanın yeterince verilmeyişi gibi çok önemli bir eksikliğe neden olmaktadır. Böylece içeriğin, ya toplumsal olanın dışında şekillenmesi veya mücadele ivmesinin altında boğulması durumu ortaya çıkmakta; tipleşmeler, geçmiş, bugün ve gelecekteki konumlanmaları açısından daha belirgin olamamaktadır.

Oysa, maddeci duyarlılığın yaşamı ve bireyi tarihselliği içinde sorgulaması halkasına sarılarak, güncel ve gelişim geçici olanın edebiyat ve sanatının değil, her zaman yaşanan "an"ın kaygılarına baskın çıkması gereken gelecek kaygısı esas alınarak yapılacak edebiyat ve sanatın hedeflenmesi çok daha nitelikli ürünlerin çıkabilmesini mümkün kılacaktır. Tarihsel gelişimi içerisinde birleştirilip bütünleştirilmesi bir zorunluluk olan ülkenin ve yeniden kurulma ihtiyacı içindeki ulusun, yepyeni bir gelecek için hizmetine girmesi gereken edebiyat ve sanat, işte böyle olmalıdır.

Öte yandan, sömürgeci bir öz taşıya ve bu nedenle daha da çarpık bir karakter arzetsen de, kapitalizmin gelişmesiyle birlikte hız kazanan bireyselleşme ve top-

lumsallaşma dinamiklerinin, birey-toplum ilişkilerini daha karmaşık bir yapıya soktuğunu özellikle vurgulamak gerekiyor. Bu bakımdan, devrimci bir süreç içerisinde, aynı zamanda sürecin kendisini derinlemesine etkileyecek olan bu kavram ve kategorinin içeriğini doldurmak ve etkin kılmak ayrıca önem taşımaktadır. Marks, daha kendi zamanında topluma, **insana yararlı olarak doyum sağlayan** ve **"bencilik"** diye kavramlaştırdığımız tutku ve özelemleri olmayan bireyden, kalıcı ve soluklu mücadele ve sanat adamı çıkarılmayacağını saptamıştı. Bu bakımdan, gereksiz alçak gönüllülük gösterilerine girmeden, alçak gönüllü olmayı ya da olmamayı unutup, erdemli bir **"bencilik"** ruhuyla donanarak, siyasi kavgada olduğu gibi, sanat ve edebiyatın da derinlerine girmek ve bu alanın etkin örnekleriyle rekabet halinde ve onları aşma ruhuyla hareket ederek ürün vermek, sanatçının zorunlu bir niteliği olmalıdır. Burada da unutulmaması gereken şey, yine sevdalı bir düş olarak algılandığı da, ülkemizin ve halkımızın bu kahredici koşullarının aşılması bir an önce çağdaş uluslar ve halklar düzeyine sıçratılmasının gerekliliğidir, bu da aynı hız ve aynı düzeyde sanatçı ve edebiyatçıların varlığını zorunlu kılar.

DİYARBAKIR NOTLARI

Biz duvar yazısıyız

DEMİR YURDATAPAN

Suriçi semtindeki Cahit Sıtkı Tarancı Müzesi civarında, yarısı yıkılmış bir duvarın üstünde hepimizce bilinen o meşhur şarkının sözleri yazılı: "Serok Apo/Bilind Apo/Mezin Apo/Apê me/Şekir Apo/Şerîn Apo..." Yani Türkçesiyle: Başkan Apo/Yüksek Apo/Büyük Apo/Bizim Apo/Şeker Apo/Tatlı Apo/... Peygamberlere övgü kasidelerini andıran sözlerin altına da, biraz daha büyük harflerle "Bijî Serok Apo, Bijî PKK" sloganı yazılı. Sloganın yazılış biçiminden, akan boyanın harflere verdiği ucube şekillerden, sloganın acemice ve çocuklar tarafından yazılmış olduğu kolayca anlaşılıyor.

Dünyanın çoğu yerinde olduğu gibi ülkemizde de siyasal oluşumlar adlarının başharfleriyle ve kendilerine özgü sloganlarla anılır. Bazı siyasal oluşumların sloganları işitsel bir estetiğe sahipken, bazı kesimlerin ise edebiyatı bile sloganımsıdır.

Sloganlar çok çeşitli olmasına karşılık harflerde benzerlik çoktur; nihayetinde Türkçe'nin abece'sinde 29 harf mevcuttur. Mutlaka bazı siyasal oluşumların kullanacağı harfler bir yerde çakışacaktır. Gerçi harflerin çakışmasını engellemek için çeşitli yöntemler de bulundu. Bu yöntemlerin başında da, başka bir oluşumun adını başka bir dile çevirerek kendisine maletme yöntemi geliyor. Örneğin Kürt siyasal yaşamının önemli partilerinden birinin Türkçe olan ismini Kürtçeye çevirerek sahiplenilen oldu. Gerçi program sıkıntısı çektiklerinde, program da ödünç aldılar ya!... Yine kolayca anlaşılabilirliği gibi bu yöntem pek dürüstçe değildi.

İlk gençlik yıllarımdan hatırlıyorum, yöremizdeki tüm duvarlar rengarenk boyalarla, slogan sathı halini almıştı. Duvarlardaki sloganlar, siyasal oluşumun yöredeki potansiyeli için ölçüyüdü. Yöremizde DDKD diye alfabeden seçilmiş harfler, en gözde olanıydı. Dağa, taşta, toprağa yazılıp kazılıyordu. Bir ara da KUK harfleri hakimiyeti eline geçmişti. Her nedense bu harfler kalaşnikof silahını andırarak biçimde estetik bir resimle duvarlara nakşedilmişti. Tabii duvarlara KUK yazılacak da, başka harfler alta mı kalacak? Hemen ertesi gün, mavi renkteki KUK harflerini; baştaki K'sının açık yerlerine kırmızı boya ile çizgiler eklenerek B harfine; U harfinin de üstüne çizgi çekilerek O harfine dönüştürülmüş olarak, sondaki K'ya da dokunulmamış bir şekilde duvarlarda görmek sıradanlaşmıştı. Tabii artık okuduğunuzda ortaya çıkan sözcük, rezaleti simgeliyordu. Altına da "bunu yazan Tosun..." dercesine PKK yazılıyordu. Kimin yazdığı nasıl bilinebilirdi ki? Faili meçhul...

Çalıntı olmayan düzeyli slogan sahibi oluşumlar o dönemlerde çok geniş kitlelere sahiptiler. Mitingler dü-

Zorlu ve yaratıcı olan ve yepyeni ufuklar açabilecek olan yol kuşkusuz ki, bu doğrultuyla saptanan yeni estetik ve sanatsal teknikler ve kategoriler ışığında sanatsal gelişime soyunmaktadır. Bunda ise, edebiyat ve sanatın temel doğrultusunun ve dayanağının Marksizm-Leninizm olarak saptanması ayrıca önem taşır. Bu doğrultu ve dayanak, onun sorunları hakkında hazır reçeteler sunmaz, doğmakta olan yeni dünya tasarısını ve özeldeki görünümünü güçlendirecek her türlü sanat anlayışını ve atılımını destekler ve ona tüm zorunluluklarından kurtulmuş bir ortam hazırlar.

Hasan ASGAR

NOT: Bu yazı, Newroz Ateşi dergisinin yayına hazırlanan sayısında yer alması gereken bir makaledir. Newroz Ateşi dergisinin polis tarafından basılarak fiilen yayınının durdurulması üzerine, Newroz Ateşi yayın yönetmeninin bize ulaştırdığı bu yazıyı, ulusal ve kardeş bir yayın organı olarak değerlendirdiğimiz Newroz Ateşi'yle dayanışmak amacıyla yayımlıyoruz.

zenliyorlardı, hem de yüzbinlerle ifade edilebilecek katılımlarla. Yine yüzbinlerle ifade edilen üyelere sahiptiler. Yurtiçi-dışı askeri karargahları da vardı. Derken, tam da siyasal oluşumlar muazzam bir şekilde kitleselleşmişken, o malum darbe geldi. Oluşumlar kitlelerini kaybetti ya da kaybettirildi; muhacirleşti ya da muhacirleştirildi kadroları. İnsanlar o karanlık dönemde, karanlık zindanlarda "direnenler ve teslim olanlar" şeklinde gruplaştılar ve sonrasında geliştirilen yanlış ve kendi deyişleriyle sürecin gerisinde kalan politikalarla parçalandılar, zayıfladılar. Her hareketten direnenler de oldu, teslim olanlar da. Mücadele yarışında ipi göğüsleyenler, bu kez başkaları oldu. Fakat anılmaya değerdir, hala çoğumuzun aklındadır ve bugün de özleniyor onların düzeyli sloganları, kültürel değerleri, siyasal yaratıcılığı...

Girişte yazdığım duvardaki "müzikal" sloganlarla karşılaştığımda, bir an, bu oluşum da erir, yok olur mu sorusunu aklımdan geçirmekten alamadım kendimi. Hiçkimse merak etmesin, kendine bu soruyu sormakla kimsenin gönlü hoş olmaz. Zira şu çok iyi bilinmeli ki, bu oluşumun bugün ve de alternatifsiz bir şekilde yok olması demek, halkımızın topyekün hüsranı demektir.

Faili Meçhullerle Kararlı Aydın Tavri

Gazetemizin bu sayısında yayımlanmak üzere, Diyarbakır'da çeşitli kesimlerden Mart genel yerel seçimleri hakkında görüş toplamaya çalıştık. Nasıl bir seçim ve seçim ortamı, nasıl bir aday, nasıl bir yerel yönetici şeklinde sorular sorup halkın görüşünü alacaktık. Konu, üzerinde çalışmaya başlamadan önce bize çok basit bir iş, basit bir anket kolaylığıydı. Hiçbir yaratıcılık gerektirmeyen bir çalışma; zira gündemde olan ve hemen herkesin hakkında fikir sahibi olduğu bir konu. Yapmamız gereken tek şey insanlarla konuşmak, görüşlerini alıp daktile ederek merkeze göndermek.

Ama hiç de düşündüğümüz gibi olmadı. Daha önceden tespit ettiğimiz birkaç esnaf, bizi tanıdıkları halde, sert bir dille isteğimizi reddettiler. Çalışmaya başlarken hesaba katmadığımız birkaç şey vardı. Diyarbakır'da hergün minimum bir kişi öldürülürken, hemen hergün bir yerler bombalanırken ve de devri daimle, hergün yüzlerce insan gözaltına alınırken, insanlar kalkıp da bir gazeteye nasıl görüş bildirecekler? Özellikle bazı sendikalar, işlevsizliklerini belirtircesine görüş belirtmeyeceklerini, haklılık payı kendilerince yüksek çeşitli gerekçelerle bize bildirdiler. Tabii bu gerekçelerin başında da, başkanlarının "Diyarbakır Demokrasi Platformu" davasında yargılanmaları geliyordu.

Herşeye rağmen bize görüşlerini sunan duyarlı insanlar da yok değildi.

SİTÊRKA GEŞ

Felat DILGEŞ

JİRİNOVSKÎ û TIRSA TIRKAN

Em baş dizanin Kurdên ku doza mafên xwe bikin ,di çavên Tirkên nijadperest de çi ne.Lê gelo ew biyaniyên ku navê Kurdan hil bidin û ji mafên Kurdan qal bikin, çi ne? Faşist in!.. Erê , yên ku qala rastiya gelê Kurd bikin, di çavên Tirkên hov de faşist in.

Ji demeke dirêj de ye, hema bêje her roj di çapemeniya Tirk de li ser Jîrînovskî nivîs dertên; gotar û hevpeyvînen wî tîn çapkirin. Li Rusyayê di hilbijartinan de serketina Jîrînovskî, ji hemû kesî zêdetir Tirkan acis kiriyê û tirsandiyê. Di hemû nivîsên li ser Jîrînovskî de, tiştê ku herî pirr li ser tê rawestîn, faşistbûna Jîrînovskî ye. Peyvên wekî Jîrînovskiyê faşist, Jîrînovskiyê diktator û Jîrînovskiyê dîn; her roj di çapemeniya Tirkiyê de tîn dîtin. Hin nivîskarên Tirk jî dirûvê Jîrînovskî û Hitler bi hevdu dixin û wî ji bo mirovatiyê xeterek mezin dibînin. Kesê ku nizanibe dê bibêje ka gelo li Tirkiyê sosyalîzm heye ku ev camêr ewqas çêrî Jîrînovskiyê "faşist" dîkin. Ku Lenin an jî Sitalîn ji gora xwe rabûna û çavê wan bi van peyvên "Jîrînovskiyê faşist" ên di çapemeniya Tirkiyê biketa, dê bigotana muheqeq sosyalîzm hatiye Tirkiyê ku ev camêr ewqas "neyartiya" faşistan dîkin.

Berpirsiyarên dewleta Tirk, serkeftina Jîrînovskî ji bo xwe wusa xeter dibînin ku, zêdekirina dema leşkeriyê û terhîskirina leşkeran bi hilbijartinên Rusyayê û Yûnanîstanê ve girêdidin. Herê em bêjin hêza wan digîhije Yunanan; lê belê Jîrînovskî û Rûsya! Bi ser hemû tiştî de jî ji alî Jîrînovskî de vekirina defterên kevî û gunehkar dîtin hovîtiya Tirkan a dîrokî; li hesabê qirkirina gelê Ermenî pîrsîn û ji mafdariya doza gelê Kurd qalkirin; bivê nevê dê ev tişt xewa Tirkan birevînin.

Gelo Jîrînovskî çi dibêje? Ew di pirtûka xwe ya bi navê Hemla Dawî ya Başûr de, dîtinên xwe yên di derheqê pîrsînê cûr bi cûr de tîne ziman. Tiştê herî "xerab" jî ji sê dijminên Tirkan, Ji Kurd, Ermenî û Yunanan qal dîke. Jîrînovskî di vê pirtûka xwe de weha dinivîse: "Şoreşgerên Îslamî yên Îranê, kesên li dijî rejîma xwe nahêlin; tekoşîna Kurdan a azadiyê deh sal e tê pelçiqandin. Hêzên Tirkiyê xelqên sivîl ji hewa de bomba dîkin; gund û bajarên Kurdan bi tanqan xera dîkin. Çi yanê, bila gelê Kurdê ku nifûsa wî 30 milyon e bimirê? 30 milyon li gor pîvana Ewropa nifûsa dewletek mezin e. Lê Ewropî dengên xwe demaxin; lewra ew nexwazin bi Enqerê re têkilîya xwe xera bikin." Erê, ev gotin yên Jîrînovskî ne. Ew ji tekoşîna Kurdan a azadiyê qal dîke; ew jî mafê dewleta xwe ya netewî avakirina Kurdan qal dîke. Ew bêbextî û bêsihûdiyek dîrokî radixe ber çavan. Bi ya min ev gotin hemû jî rast in. Em Kurd bi xwe jî van tiştan nabêjin? Madem wusa ye, me çima gohên xwe kerr kirine! Ma gelo tu kes jî me nikare xwe bigîhîne Jîrînovskî û qene pê re hevpeyvînekê bike! Li kudera dinê gelek ku nifûsa wî di ser 30 milyonê de ye bindest û kole ye? Ewropayî jî, hemû dinya jî hovîtiya ku li dijî gelê Kurd tê kirin dizane û dibîne; lê wekî ku Jîrînovskî jî beyan dîke, ew nexwazin ku têkilîyên xwe bi Tirkan re, bi dewletên ku Kurdistanê di nav xwe de parve kirine re xerab bikin.

Jîrînovskî, piştî ku di vê pirtûka xwe de bi nimûneyên cûr bi cûr hovîtiya Tirkan radixe ber çavan, weha dinivîse: "...Lê divê em jî bîr nekin ku Tirk çewa hatin Enedolê, Sitenbolê çewa bi hovîti bi dest xistin û talan kirin; ew gelên ku li Enedolê dijîyan, çewa di qirkirinan de derbas kirin. Bila jî bîr nekin ku di Nîsana sala 1915'an de milyon û nîvek Ermenî çewa kuştin. Bila wûjdana mirovatiyê bibîne: Gelek di sê şevan de ji holê hat rakirin. "Bi milyon Kurd jî di bin nîrê Tirkan de dinalin; di dewleta xwe de najin. Qedera Kurdan qet nebaş e. Pîrrê wan li Rojhilata Enedolê, yanê di nav Tirkiyê de; hinek li Suriyê, hinek li Îran, Iraq û Qafqasyayê dijîn. Vî gelê ku nifûsa wî 30 milyon e, divê mafê wî hebe ku bigîhije azadiya xwe ya netewî."

Ez hergav dibêjim: Hatina Tirkan a Enedolê li ser navê mirovatiyê bêsihûdiye. Wan li Enedolê kevir ne danîn ser kevir; lê kevir li ser kevir nehêştin. Enedol mozaîqek gelan bû, wan Enedol kir goristana gelan. Wan bi hovîti gelên Enedolê di qirkirinan de derbas kirin; dîroka wan, bi piranî xwîn, talan û hovîti ye. Ev tiştên ku min digot û dinivîstî; van nimûneyên ku min didan, Jîrînovskî jî di pirtûka xwe de nivîsiye.

Jîrînovskî hovîtiya Almanên faşist û Tirkan weha dinivîse: "Lê Almanya ku nifûsa wê 70-80 milyon e, desthilatdariya faşist 50 milyon mirov kuşt. Tirkên ku nifûsa wan 17 milyon bû, wan jî milyon û nîvek Ermenî kuştin. Tenasub yek e. Yanê Tirkan bi qasî Almanan xerabiyek mezin bi mirovatiyê re kirin. Lê Alman, partî û îdeolojiya wan a faşist hat mehkemekirin; lê belê Tirk nehatin cezakirin. Ev tê wê manê: Ji ber ku Ermenî gelek(xelqek) biçûk in, dikarin bîn qirkirin. Firansîz, Rûs, Îngilîz nikarin bîn qirkirin; lewra yên ku viya bikin dê bîn cezakirin. Lê rastî ne weha ye; hemû gel wekhev in; mafê tu kesî tûne ku qirkirinan bike."

Tu kes nikare bêje van tiştên ku Jîrînovskî dibêje ne rast in. Lewra ew rastiyeke tîne ziman. Jîrînovskî dîrokzan e. Ew dîroka dema nêzik a Enedolê û dinê baş dizane. Ew bi neheqiyên dîrokî dizane û heta ku ev neheqiyên dîrokî neyên rastkirin; dê aşî, azadî, aramî û wekhevî neyê dinê.

Kamuoyunun yerel seçimler konusunda nasıl bir eğilim içinde olduğunu saptamak ve okuyucularımızı bu konuda bilgilendirmek amacıyla Diyarbakır'daki çeşitli kişi ve kurum temsilcilerinin görüşlerine başvurduk. Soruşturmamıza olanaklarımız ölçüsünde gelecek sayılarımızda da yer vermeye çalışacağız.

Anakent, Bağlar, Yenişehir ve Suriçi olarak 4 belediye başkanının seçileceği Diyarbakır'da görüştüğümüz kişi ve kurum temsilcilerine, seçimlerde nasıl bir politika izlenmesi gerektiği, seçimlerin nasıl bir ortamda geçebileceği ve nasıl bir yerel yönetici istedikleri ile ilgili sorular sorduk. Görüştüğümüz kişilerin tamamı bugünkü ortamda halkın özgür iradesini ortaya çıkaracak demokratik bir seçimin olmayacağı görüşünde birleşiyorlar. Bir başka ortak görüş ise, demokratik bir seçim atmosferinin oluşması için silahların karşılıklı olarak susturulması gerektiği yönünde.

Şu ana kadar Diyarbakır ve bölge genelinde DEP dışındaki birçok parti adaylarını kısmen de olsa açıklamış bulunuyor.

Bu arada DEP'te de çeşitli arayışlar sürüyor. Geçtiğimiz günlerde demokratik kitle örgütlerini gezen DEP Diyarbakır il ve merkez ilçe yöneticileri,

Hüseyin YILDIZ (DEP Diyarbakır Merkez İlçe Yönetim Kurulu Üyesi)

Destekleyebileceğim bir yerel yönetici adayının herşeyden önce insanların katledilmesinden zevk almayan, insancıl bir kişiliğe sahip olması gerekir. Bu görüşüm diğer tüm yöneticiler için de geçerlidir. Çünkü bölge insanının herşeyden önce buna ihtiyacı vardır. İnsanlar arasında fark gözetmeyen, "bu bana oy vermedi" demeyen, hizmeti halka götüren ve gelecek nesil için gerçek yatırımlar yapabilecek bir aday olmalıdır.

Seçimlerin yerinde yapılabilmesi için, elbetteki gerekli demokratik ortamın sağlanması gerekir. Bu ortamı sağlayacak kesimler de savaşılan güçlerdir. Şu hepimizce açıktır, silahların gölgesinde yapılacak bir seçimde halkın özgür iradesinin meydana çıkmasına imkan yoktur. Yine şu çok açıktır, bu seçimlerin yerinde yapılabilmesi için silahların susturulması gereklidir.

Özellikle adaya bu konuda çok büyük bir payın düştüğünü biliyoruz. Halkın saygı duyduğu, kendini kanıtlamış, güven sağlamış bir aday, her zaman için böyle bir yere sahip olmalıdır. Her-

Genel Merkeze sunulmak üzere, yerel seçimler için nasıl bir politika izlenmesi gerektiği konusunda görüşlerini içeren bir rapor hazırladılar. Raporda, seçimlere girip girmeme konusunda net bir tavır belirlenmesi ve seçimlerin referanduma dönüştürülmesi istenerek belirlenecek adayların nitelikleri konusunda önerilerde bulunuldu.

Diyarbakır'da şu ana kadar çeşitli partiler tarafından açıklanan belediye başkanlığı aday ve aday adayları şu isimlerden oluşuyor:

ANAP - Nurettin Dilek (eski milletvekili), Mehmet Delil (SSK Hastanesi müdürü), Nazif Kejenli (Avukat), Mustafa Akbağ (Doktor), Muzaffer Toy (Çiftçi-Tüccar), Rifat Hayrulloğlu (Müteahhit), Teyfik Kaynak (Bakkallar Derneği Başkanı), Hacı İhsan Aydın (Mimarlar - Mühendisler Odası Başkanı).

RP - Mehmet Gürol (YSE işçisi), Ömer Hatipoğlu (imam), Hacı Nihat Narin ((toptancı), Ahmet Bilgin (toptancı).

SHP - Seyfettin Kızılkaya (Doktor), Mahmut Ortakkaya (Tabipler Odası Başkanı).

DYP - İnyet Kaya
şeyden önemlisi halkın der-

dinden anlayan ve onlara bu şekilde yaklaşan aday bundan büyük bir puan toplayacaktır. Ne yazık ki, bu, içinde bulunduğumuz durum nedeniyle biraz imkansız gibi görünüyor. Çünkü karşısında çatışan taraflar var. Tüm bunlara rağmen temennimiz herkesin gönlüne uygun bir seçimin olması ve adayın oy kazanmasıdır.

Vezir Perişan (Belediye-İş Sendikası Şube Başkanı)

27 Mart 1994 tarihinde yapılacak olan yerel seçimlerin herşeyden önce demokratik bir ortamda yapılması bir zorunluluktur. Fakat görülen o ki kimi parti yönetici ve üyelerine aylar öncesinden başlayan bir baskı ve şiddet politikası güdülmektedir. Böyle bir ortamda sağlıklı bir yerel seçimin yapılacağını sanmıyorum.

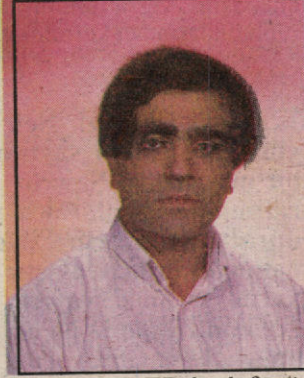
Devlet bölgemizde de yapılacak yerel seçimleri mevcut partiler içinde DEP hariç herhangi bir partinin lehine çevirmek için elinden geleni yapmaya çalışacaktır.

Buna karşılık devrimci, demokrat ve yurtsever güçlerin de bir çatı altında birleşerek, suni bölünmeleri bir yana bırakması, hiç olmazsa bu seçimler dolayısıyla bir ittifak, bir seçim ittifakı oluşturmaları ve ortak bir aday belirlemeleri gerekiyor.

M. Ali URAL (Yazar)

Bugün elbirliğiyle, DEP'in şu andaki yetersiz konumundan da yararlanarak, başta iktidar olmak

Yerel seçimler

üzere tüm gerici kurumlar seçimlerde oldukça daraltılmış bir ortamda kitlelerin tercihini kıskaca almaya çalışıyorlar. Bu bağ-

lamda DEP hedef gösterilerek hergün yeni bir baskı yöntemiyle Kürt'lere yüklenmekten geri durmuyorlar.

Burada 12 Aralık'tan sonra DEP'e egemen olan anlayıştan kaynaklanan yetersiz tutumları da vurgulamak gerekiyor. Resmi iktidar, ansızın, "Şok hareketleri" biçiminde yeni baskı yöntemlerini devreye sokarken DEP'in eksik, acemi ve hiç de olumlu bir sonuca götürmeyen "sağ tepkileri"; boğazına kadar düzenin çamuruna batmış tüm statüko kanatları için yeni saldırı fırsatları yaratıyor. DEP, açık söylemek gerekirse bu egemen sağ yaklaşımlarıyla her adım atışında kendisinden bir şeyler yitirerek zayıflayacak ve etki gücü çok doğal olarak azalacaktır.

İçinden geçilen bu zor koşullarda daha esnek ve daha açık olmak gerekiyor. HEP deneyiminden sonuçlar çıkarmak, yarın ki siyasal olanakları yerli yerinde kullanabilmek açısından etkili olacaktır. Demokratik bir parti, geniş kitlelerin, değişik sosyal kesimlerin, bir bütün olarak ulusun iradesine dayanmak, ve buradan kalkarak ortak çıkar ve istemleri tutarlı bir doğrultuda birleştirebilmelidir. Bu çerçeveyi daraltamazsınız!

Nasıl bir aday sorunu: Seçimler planında aday olarak sunulacak kişilerin herşeyden önce yukarıda sıralanan ölçüleri kendi kişiliklerinde, daha da önemlisi karizmalarında açıklıkla sergileyebilecek yapıda olmaları gerekir.

Nasıl bir seçim ortamı? diyoruzsunuz. Bu, bize pek bağlı görünmüyor. İktidar, anti-demokratik ilave yasalar çıkartarak zaten seçimlere girmememiz için elinden geleni yapıyor. Bu anlamda, Kürt kimlikli adayları seçimlerde kıskaca alacağı bugünden belli. Hükümet ve statükocu kesim böyle bir tutumda birliktir. Bizde eksiklik var, yetmezlik biraz bizim tarafta. Bizde, "birlik" söylemden öteye gitmiyor. Böyle bir ortamda böyle bir eksiklik büyük sancılar doğurmaya yataklık edecek elbet.

Ortam çok nazik! bu noktada herkes üzerine düşeni büyük bir sorumlulukla yerine getirmeye büyük önem vermelidir...

Mahmut YILDIRIM (İşçi)

Ulusal demokratik güçlerin mutabakatını oluşturmak ve ortak iradenin yerel yönetimlere yansımalarını sağlamak gerektiğine inandığımı başta belirtmek istiyorum.

Bunu gerçekleştirmek için bütün ulusal demokratik güçlerin özveride bulunması, ayrıca içinden geçtiğimiz nazik sürecin bir gerekliliğidir. Ulusal demokratik mutabakatın sağlanmasında sektör davranışlardan özellikle vazgeçilmesi gerekir.

Şu ana kadar ulusal demokratik güçlerin genel iradeyi temsil edebilecek bir siyasal merkez oluşturulmaması önemli bir eksiklik. Legal alanda mücadele etmek için kurulan HEP ve DEP gibi oluşumların marjinal bir rotaya düşmeleri bu eksiklikten kaynaklanmaktadır. Herşeye rağmen bir Kürt insanı olarak yerel seçimlerde demokrasiyi içine sindirebilen politik çevrelerin anlaşarak, bir ortak irade ve otorite oluşturmalarını, yerel seçimlerle ilgili tutumlarını ifade etmelerini istiyorum.

Ne yazık ki DEP, bugüne kadar bu yönde net bir politik tutum ortaya koyamadı. Bu çok vahim bir durumdur. Bir DEP üyesi olarak söylüyorum, bu aşamadan sonra DEP'ten bir medet ummak güçtür. Yarın, geç olabilir ve bu nedenle, sosyalizme inanan ve içeriği demokrat olabilen bir partiyle de seçimlere gitmeyi mümkün görüyorum. Ancak, bu tutum düzen partilerinin dışında, daha çok demokrasi savaşımında yeri olabilen bir partiyle kendini ifade etmeli. Bu anlamda seçim ittifakı için hemen harekete geçmek şarttır.

Buradan hareketle, seçim politikalarını, izlenecek yol ve yöntemleri, daha rahat bir şekilde kamuoyuna sunmak mümkün olur. Karşılıklı özveriye başa alarak, temelde halklarımızın genel çıkarlarını kendi siyasal ve grupsal çıkarları üstünde tutabilen bir anlayış geliştirmek günümüzün gerekliliğine de denk düşmekte.

Bu düşüncelerime şunu da eklemek istiyorum. Yerel seçimler gelip dayattığı için DEP birinci derecede hala ittifak unsuru misonunu kazanabilir. Ancak, şu andaki DEP politikasının sektör ve tek sesli yapısını dönüştürmek lazım. Bu mümkün olmadığı zaman, tarafların başka bir seçenekte kendilerini ifade etmeleri zaten doğal bir hak olmaya başlayacaktır.

Bu doğrultuda, adaylıklar için de aynı titizliği göstermek esas koşul oluyor. Adayın Kürt-Türk halklarının çıkarlarını savunan,

r yaklaşırken

sosyalist bir belediyeçilik anlayışını koruyabilen, dengeleri gözeten, ulusal demokratik güçlere güven verebilen özelliklerine sahip, özgürce hareket edebilen bir kişilikte olması esas alınmalıdır.

Mehmet SEVİMLİ
(İşçi Partisi Genel Merkez Görevlisi)

'91 ve '92 seçimlerinde Sosyalist Parti olarak biz SHP ve DYP'ye verilecek her oyun Kürde mermi, işçiye de işten çıkış kağıdı olarak geri döneceğini söylemiştik. Seçimlerden sonra iktidara gelen SHP ve DYP koalisyonlarıyla, özellikle

bu bölgede, yoğun olarak Kürd halkına karşı baskılar geliştirildi. O seçimlerde, koruculuğu kaldıracaklarını söylemişlerdi. Koruculuk daha da kurumsallaştırıldı. Bunun yanında ise özel orduyu çıkardılar. Bu özel ordu da hepsi MHP'den, eski faşistlerden oluşan insanlardan meydana geldi. Halkın üzerine yoğun baskılar katmerleşerek geldi. Cizre'de korucular bir aydır sürekli Cizre'nin belli yerlerinin, yurtsever ailelerini yoğun baskılarla Cudi ve Kurtuluş mahallesinden (3 bin tane evin) boşaltılmasını sağladılar. Bu boşalan evlere korucu aileleri yerleşmiş bulunmaktadır. Bu anlamda buralarda yapılacak bir seçimin burjuva partilerinin söylediği gibi demokrasi içinde yapılacağına inanmıyorum. Tam tersi. Bunun kısıtı da var, örnekleri de var. Kesin şuna inanıyorum, buralarda korucu ve özel ordu dedikleri bu kesimlerin mensuplarıyla işi çözecekler. Seçimleri kendi lehlerine çevirmeye çalışacaklar.

Parti olarak biz buralarda işçinin ve Kürt yoksul köylüsünün politik örgütlenmesini sağlayacağız.

Buralarda partimiz bağımsız olarak seçimlere katılacaktır. Bağımsız derken tüm sosyalist solu kapsayacak bir biçimi kastediyorum, bunun dışında herhangi bir partinin kuyrukçusu falan olmayacağız. Ama sosyalist olarak bağımsız politikaları savunan her kesimle birleşeceğiz. Kürt köylüsünü ve işçi sınıfını bu seçimlerde seferber etmeye çalışacağız.

Bizim parti olarak 6 maddelik bir programımız mevcuttur. Bu program çerçevesinde çalışacağız. Ve bu programda anlaşabileceğimiz her kesimle bu seçimlerde ittifak yapılabilir. İttifakın kıstası, adayın İşçi Partisinden olması değildir. Parti programımızı savunabilecek herkes

aday gösterilebilir. Tabii bunun için de yapacağımız ön seçimi kazanması gerekir. Parti olarak her adayımıza gerekli tüm desteği sağlayacağız.

Bölge için düşüncemiz şudur: Şırnak'ta halkla konuşmamızda bize şu söylenmişti: "Doğu Perinçek bize '91 seçimlerinde burjuva partilerine her oy size mermi olarak geri dönecektir demişti. Perinçek az söylemiş, oylarımız top güllesi olarak bize geri döndü". Halk bunu kabul etmiş durumda. Buralarda önemli olan bağımsız aday çıkarmaktır. Bağımsız derken düzenden bağımsızlığı kastediyorum. Biz halka böyle insanlar götürüyoruz.

Yerel yönetimler küçük iktidarlardır. Bu küçük iktidarlara ele geçirdiğinde, genel iktidara ulaşılabilir. Bu küçük iktidarlarda örnek yaratmak gerekir. Geçmişte de bunun örnekleri vardır. Bir Mehdi Zana, bir eski Ağrı Belediye Başkanı, bir Fatsa örneği gibi... sosyalist bağımsız adaylar bu küçük iktidarlara ellerinde tutulmalıdır.

Bu seçimlerde esas vurguyu DYP, ANAP, RP ve MHP'ye yönelteceğiz. Propagandamızda emperyalizmin işbirlikçi, ırkçı, şeriatçı güçleri oldukları için özellikle bunlara yöneleceğiz. Şeriatçılık diyorum, şeriatçılık Sivas olaylarına kadar tehlikeli görünmüyordu. Aydınlarımız da bu düşüncededeydi. Ama bizim politikamız baştan bellidir. Biz propagandamızda bu kesime yöneleceğiz.

Sedat ÇINAR
Diyarbakır Barosu Avukatı

Seçimler, parlamenter demokrasinin biçimsel demokrasinin koşullarındandır. Seçimlerin gizli

oyla yapılması, demokrasinin önemli kazanımların dan biridir. Halkın özgür iradesinin meydana çıkması ve seçimlere katılan parti adaylarının kendilerini özgürce ifade edebilmeleri için, seçimlerin demokratik bir atmosferde, gerekli koşullar sağlanarak yapılması gereklidir. Maalesef bölgemizde böyle bir atmosfer mevcut değildir.

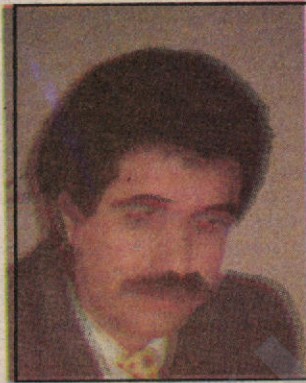
Bu ortamın sağlanması için her şeyden önce silahların susması gerekir. Ayrıca tarafların potansiyel tehditlerini ortadan kaldırmaları gereklidir. Bahsettiğim tehditler RP, SHP, ANAP gibi partiler için PKK tehdidi; DEP için de 3713 sayılı yasa, seçim mevzuatında yapılan değişiklikler ve faili meçhuller gibi tehditleri kastediyorum. Bunlar ortadan kalktıktan sonra nasıl bir po-

litika sürdürülürse seçim kazanabiliriz sorusu sorulabilir.

Nasıl bir aday sorusu için her şeyden önce şunu söylemek istiyorum: yerel yöneticiler merkezi idarenin vesareti altındadır. Medyayı kullanan siyasetçi tipleri öne çıkarıyor. Ben siyasetin öne çıkarılmasına taraftarım. Ama siyasetin niteliği de önemlidir. Siyaset her şeyden önce halktan yana olmalıdır, ayrıca yerel yönetim olanaklarını iyi işletebilecek iş bilen bir siyaset ve bu siyaset bölgenin acil sorunlarını çözebilecek niteliğe sahip olmalıdır.

Reşat SOMUK
(Diyarbakır Belediyesi Meclisi Üyesi)

Her şeyden önce, her kesimin kendisini özgürce ifade edebildiği,

demokratik bir seçim istiyoruz. Bu da tabii demokratik bir ortamda seçimin yapılmasına bağlıdır. Bu ortamın oluşması için herkes üzerine düşeni yerine getirmelidir. Silahların gölgesinde yapılacak bir seçimde, halkın özgür iradesiyle bir seçime gidebileceği düşünülemez, yani önce silahlar susmalıdır.

Başkan adayı, seçmene karşı seçilmeden önce verdiği vaatler konusunda samimi olmalıdır. Hiçbir adayın yerine getiremeyeceği bir vaadi vermemesi gerekir. Başkan seçildikten sonra da salt kendi seçmenine değil tüm halk için hizmet vermelidir. Yani sözün özü, başkan hizmeti esas alacak biri olsun istiyoruz.

Yine gözler önünde olması gereken bir başka konu da, adayın başkan seçildiğinde kısıp alınmaya çalışılmayacağıdır. Bir yandan devlet sıkıştırarak, bir diğer yandan PKK etkilemeye çalışacaktır. Bu konuda adayların önceden tavırlarını netleştirmeleri gerekir.

Yukarıda andığım gibi, halka hizmet için varolmalıdır, adayın bu düşünce ile seçim alanlarına çıkması gerekir. Bu konuda daha neyin söylenmesi gerektiğini bilmiyorum.

Mehmet KEŞLİ
(DEP Merkez İlçe Yöneticisi)

Devlet, askeriyle, polisiyle, hareket timleriyle, köy korucularıyla vb. Kürdistan'daki kirli savaşı sürdürmektedir. Bölgede hergün insanlar bu kirli savaşın kurbanı olmaktadır. Bölgemizde köyler yakılıp boşaltılmakta, insanlar göçertilmektedir. Günde en az bir kişi faili meçhul cinayetlere kurban gitmektedir. Durum bu iken, böyle bir ortamda yapılacak yerel seçimlerde, halkın özgür iradesini meydana çıkaracak demokratik bir seçim ortamı olabileceğini düşünmek hayalden öte bir şey değildir.

DEP olarak bize düşen, bir ulusun geleceğini belirlemede önemli bir etken olabilecek bu seçimlerde yapacağımız propaganda ve ajitasyonlarda tüm bu vahşi ve in-

sanlık dışı uygulamaları anlatabilmeli ve insanların bilincine çıkarabilmemiz için var gücümüzle çalışmalıyız. Bu, kendisine devrimci-demokrat veya yurtsever diyen herkesin görevidir. Yine DEP olarak bizim yerel seçimlerde nasıl bir politika ve nasıl bir aday konusunda kesin ve net bir tavra sahip olmamız gereklidir. Hiçbir zaman grup çıkarımın toplum çıkarımının önüne geçmemesi gereklidir. Herkesin bu konuda duyarlı olması gerektiğine inanıyorum. Çıkaracağımız adaylar, toplum tarafından sevilen, değişik görüş ve düşünceleri kendi yapısında barındıran politika ve yöntem geliştirmede yetenekli ve özverili vasıflara sahip olmalıdır.

Hacı YİĞİT
(DİSK Genel-İş 8. Bölge Sekreteri)

Kimi çevrelerce bugünün Türkiye'sinde her ne kadar demokrasi var ve Türkiye demokratik bir ülkedir deniliyorsa da, grev ve lokavt, Toplu iş- sözleşmesi yasaları, Anti-Terör Yasası gibi benzeri anti-demokratik yasalar başta olmak üzere, düşünce ve örgütlenme özgürlüğünün olmadığı ve en önemlisi Kürt halkına haksız olarak yapılan bunca zulüm ve baskın olduğu Türkiye'de demokrasi var ve demokratik bir ülkedir denilemez.

Öyleyse 27 Mart 1994'te yapılacak yerel seçimlerin demokratik bir seçim olmayacağı açıktır. Herkesin bildiği gibi seçimler demokratik mücadelenin önemli bir aracı olduğuna göre, bu anti-demokratik ortama rağmen başta Kürtler olmak üzere Türkiye'nin batısındaki ilerici, yurtsever ve demokratlar (kendi politik örgütleriyle veya bağımsız tutumlarıyla) bu seçimi Türkiye'nin demokratikleştirilmesi için bir adım olarak kendi yararlarına kullanabilirler.

Türkiye'nin bugünkü başsorunu Kürt sorunu olduğuna göre, önümüzdeki yerel seçimlerde Kürtleri, Türkiye'nin batısında bulunan demokratik kurum ve kuruluşlarla kardeşlik ve eşitlik temelinde bu seçim ortamına hazırlamak lazımdır. Kürdistan'da tüm ilerici, yurtsever demokrat çevrelerin DEP (Demokrasi Partisi) çatısı altında, Türkiye'nin batısında ise, Kürtlerin güçlü olmadığı yerlerde ilerici ve demokrat adayları olan ve sol yelpaze içinde yer alan partileri desteklemekle seçimi demokratik mücadelenin bir aracı olarak yararımıza kullanabiliriz. Aksi durumda yapılan yerel seçimler başta Kürtler olmak üzere Türkiye'de ezilen tüm sınıf ve katmanların aleyhine olacaktır.

Özellikle Kürdistan'da DEP'in çatısı altında, yayın çevreleri (Medya Güneşi, Azadi, Hevdem, Özgür Halk, Newroz vb.) başta olmak üzere, demokratik, ilerici ve yurtsever çevrelerin ve ayrıca demokratik kitle örgütlerinin mutabakatıyla Kürt halkının birliğine doğru bir adım atmak ve bu tür mutabakatlarla aday belirlemek amacımız ve uğraşımız olmalıdır.

PARADİGMA

M. ALI URAL

RÜZGAR EKEN FIRTINA BİÇER

Bahar planı, belki de amaçlı olarak hep gündemde tutuluyor. Resmi iktidar, Genelkurmay ve statükonun bütün gerici kanatları, ağız birliği etmişcesine, önümüzdeki bahar mevsiminin kanlı geçeceğini söylüyorlar. Şimdiden kamuoyunu bu kirli planın sonuçlarına alıştırmaya çalışıyorlar.

Bu bahar geçmiştekilerden çok mu farklı olacak gerçekten?

Yapılan askeri yığınaklara, alınan politik kararlara ve daha da önemlisi atılan beylik naralara bakılırsa, öyle. Yapılan bu tür hazırlıklara bakılırsa Kürtler yüklü bir taarruzla karşılaşacak. Dağ-taş, tek mil ormanlar ateş, kan ve barut kokacak!. Ortaya gelenler, hiç de öyle samıldığı gibi psikolojik savaş söylemleri değil. Kürtleri imhayı da içeren ıslah ve teslim alma planlarının bugüne yansıyan bölümlerini ortaya koyuyor. Resmi iktidar bu planı, uygulamada yoğunlaştırmayı göze almış görünüyor, "bahara kadar işlerini bitireceğiz" deniliyor, her yerde.

Bu planın şimdiki uygulamalarına bakıldığında iktidar, ordu-polis gücüyle herşeyi bahara bırakmış da değil. Daha şimdiden ezme, sindirme ve en sonu imha planını yürürlüğe koymuş bulunuyor. Bölgede alınan olağanüstü önlemlerin yoğunluğu, askeri operasyonların yeni yöntem ve araçlarla takviyesi, köy boşaltma, ilçe baskınları, yerlebir edilen küçük yerleşim alanları bu planın pratik uygulamaları... Kürtleri, ayrıca içten çökertmek ve yeni ulusal dinamiklerin gelişmesini engellemek için Cumhuriyet tarihinde eşine rastlanmamış boyutta koruculuk sistemi geliştirilmekte. Silah almak istemeyen Kürtler veya yaşadıkları birimler "hedef noktalar" olarak saptanıp askeri operasyon sahaları haline getirilmektedir. Halk daha şimdiden her türlü baskıyla kuşatılmıştır: Ekinlerini ekmiyor, aç, perişan ve çaresiz durumda.

Bahar taarruzu kıştan başlatılmış. Bahara kadar bu planın sonuçlarını alacaklarından emin görünenlerin heveslerine diyecek yok.

Peki ama, bu o kadar kolay mı?

Kolay bir hayal olabilir, ancak kolay bir iş olduğunu düşünenlerin hayalini kursaklarında bırakabilir.

Çiller hükümetinin anlaması gereken önemli bir nokta var! Bu tarz kirli ve sosyal sonuçları oldukça ağır askeri-politik planlar, o hep inkar temelinde hasıraltı etmeye çalıştığı "Kürt sorunu"nu ortadan kaldırmaya muktedir olamaz. Bu planları hazırlayanlar, eğer biraz olsun tarih okumuşlarsa, sorunun bu tarz yöntem ve araçlarla ortadan kaldırılamayacağını ya da kökten kazılmasının mümkün olmadığını rahatlıkla anlarlar. Kürt sorunu bugünün sorunu değil, yüzyıllardır. Bütün unsurlarıyla birikmiş, yoğunlaşmış ve artık diyalektiğini zorlayan bir sorun. Karanlık ve çağdışı bir anlayışla bu diyalektiği etkilemek belki mümkün. Ancak onu durdurmak, ya da durdurulabileceğini sanmak, aymaz bir rüyadır. Hiçbir planın, hiçbir iradenin gücü bunu durdurmaya yetmez.

Kürt sorunu, tarihte yer yer rastlandığı üzere, şöyle ya da böyle, bir dönem göreceli olarak aktif olma özelliğini yitirebilir belki. Kürtlerin yaşadığı bu geniş yataktaki, şu çok olanaklı coğrafyada, sorunun başka bir alanda başka bir biçimde, yeniden, öncekinden daha büyük bir etki ve aktiviteyle, hatta şiddetini de büyütürken kendisini ortaya koyacağını anlamak zor olmamalı.

Yarını bugünden görmek ve ona göre gerçekçi çözüm politikalarında yoğunlaşmak, sonunda Kürt ve Türk halklarının ortak, kalıcı çıkarlarına hizmet edecektir.

Meydanlarda, meclislerde kanlı nutuklar atıp şiddet politikalarını öne çıkarmak, ona meşruiyet kazandırmaya çalışmak iki halkın da geleceğini karanlığa boğabilir.

Sonunda, ne demişler:

Rüzgar Eken Fırtına Biçer!

BÖL-YÖNET
İŞ BİTİMİNDE İMHA ET

İ. GÖRÖZ

TC devleti, tarihsel süreci boyunca; atalarından miras edindiği kompo ve sinsi geleneksel politikasını tekerrür etmeye çalışarak yeniden Hamidiye Alayları'nı oluşturmak istiyor.

Kürdistan'da gelişen ulusal kurtuluş mücadelesi karşısında şaşkına dönen TC devleti, adeta Kürdistan'ı kaybetme telaşına düşmüştür. Kürdistan'daki işbirlikçi aşiret reislerini ve geçici köy korucularını ağır silahlarla donatarak yurtsever Kürt halkına karşı kullanabildiği oranda kullanıp iş bitiminde de işbirlikçi aşiret reislerini ve geçici korucularını sürgün veya imha etme geleneksel politikasını hayata geçirmek devletin her zaman başvurduğu yöntemlerdir.

Geçtiğimiz günlerde devletin üst düzey yetkilileri Kürdistan'daki işbirlikçi aşiret reisleri ve geçici köy korucularını Ankara'ya gizlice getirdiler. Genelkurmay Başkanlığı'nda toplanan işbirlikçi aşiret reisleri ve geçici köy korucularıyla yapılan görüşmeler basına kapalı tutuldu. Genelkurmay Başkanlığı'nda yapılan görüşmelerden sonra ise; sırasıyla Cumhurbaşkanı, Başbakan, Meclis Başkanı ve devletin üst düzeydeki yöneticileriyle görüşmelerde bulunuldu.

Amaç, Genelkurmay'ın benimsenmesini sağladığı geleneksel politikaları bizzat korucular ve işbirlikçi aşiret reislerinin, TV ekranlarından teyit etmesini sağlamak ve Genelkurmay'ın verdiği dersleri papağan gibi tekrarlamaya yönelik bir şov yapmaktır.

Devletin bu şovu yapmasını gerektiren etkenler nelerdi? Bu konuyu açıklamakta yarar vardır:

Birincisi; gerilla mücadelesi karşısında acze düşen sömürgeci TC devleti, Kürt halkından intikam alırcasına Kürdistan'ın kasaba, köy ve mezralarına tank, top, lav silahları ve uçaklarla havadan ve karadan saldırılar yapıyor, evleri yıkıp yakıyor, silahsız ve savunmasız Kürt halkı katlediliyor.

Sömürgeci TC devletinin Kürdistan'da gerçekleştirdiği katliamlardan dolayı uluslararası demokratik kitle örgütleri Kürdistan'da incelemeler yapıyor. Yapılan incelemeler sonucunda TC devletinin Kürdistan'da katliamlar gerçekleştirdiğini açıklayarak, Kürt halkına yönelik gerçekleştirilen katliamlarını kınanıyor.

Devlet Kürdistan'da gerçekleştirdiği katliamlardan sıyrılmak ve bozuk sicilini temize çıkarmak için, yapılan saldırılardan kendilerini değil de "PKK terör örgütünün sorumlu olduğunu" bizzat işbirlikçi aşiret reisleri ve geçici köy korucularına söyletiyor. İsterse TV ekranları aracılığıyla devletin resmi politikalarını kamuoyuna kendi ana dilleriyle teyit edilmesini sağlamak ve bu vesileyle kamuoyunu yanıltmak amacıyla güdüyor.

Devlet, işbirlikçi aşiret reisleri ve geçici köy korucularının TV ekranlarında yaptığı açıklamalarla uluslararası kamuoyunda Kürt halkının haklı ve meşru mücadelesini karalamak; bu açıklamalar vesilesiyle "bakın bu açıklamaları yapan yöre halkının ileri gelen aşiret reisleri ve geçici köy korucularları gerçek Kürt halkının temsilcileridir, oysa ki gerilla mücadelesini yürüten kişiler teröristtir" diyerek kendini aklamaya çalışmak istiyor.

İşbirlikçi aşiret reisleri ve geçici köy korucularının yaptıkları açıklamalar gerçeği yansıtmıyor. Bunlar Kürt halkının iradesini temsil etmediği gibi; kendi aşiretlerini bile temsil etmiyorlar!

Dikkat edilirse aşiret reisleri ve geçici köy korucularının TV ekranlarında yaptıkları açıklamalardan kısa bir süre sonra Jirki aşiretine mensup kırk-elliye yakın insan silahlarını bırakıp aşiretten koştular. Jirki aşiretinden ayrılan bu insanlar Jirki aşiret reisine ve devlete indirilen bir şamardır.

Jirki aşiretinden ayrılan insanlar, bu davranışlarıyla bu aşiret reisleri ve geçici köy korucularının yaptıkları açıklamaların kendilerini bağlamadığını /temsil etmediğini, devletin Kürt halkına yönelik kirli emellerine alet olmayacaklarını ve bu politikalar sayesinde "böl-yönet, Kürt halkını birbirine kırdır" politikasına alet olmayacaklarını gösterdiler.

İkincisi; son dönemlerde Kürdistan'daki bazı köy korucularının silahlarını bırakması koruculuk sistemine büyük darbe vurmuştur. Bu kopuşlar devletin prestijini sarsmıştır.

İşbirlikçi aşiret reisleri ve geçici köy korucularının yaptıkları iğrenç açıklamalar şunlardır: Bizim Türkiye'den ayrılmak gibi bir sorunumuz yok. Türkler ve Kürtler Türkiye'de eşit haklara sahibiz. Bir Kürt olarak söylüyoruz, yöre halkının hiçbir sorunu yok, olmadığı gibi her türlü olanaklara sahibiz. Devlet yöre halkına büyük hizmetler getirmek istiyor, gerillalar bu hizmeti engelliyorlar. Hizmet amacıyla gelen arabalar yakılıyor, yöreye gelen öğretmenler öldürülüyor. Gerilla hareketinin Kürtlükle hiçbir ilişkisi yoktur. Hatta bu örgüt Ermeniler tarafından kısırdır. Gerillalar son dönemlerde Kürtlerin evlerini yakıp yakıyor, insanlar öldürülüyor. Halk baskılardan dolayı evlerini terk ediyor.

Gerillalar yaptıkları katliamları devlete yıkıyorlar. Bizi ağır silahlarla donatsınlar onların kökünü kazıyın. DEP milletvekilleri seçim arifesinde devlet aleyhinde propaganda yapıyorlardı, halkı toplayıp bizi Apo sloganları atılıyordu. DEP milletvekilleri PKK'lidirler. Özgür Gündem gazetesi halkı olumsuz yönde etkiliyor. Bu gazete PKK terör örgütünün gazetesidir. Bu gazeteyi kapatılmalıdır. Bize ağır silahlar verilsin gerillaya karşı etkili bir şekilde savaşsın. Kürtlere televizyon verilsin mi tartışmalarına gelince; kültürel hakları şimdilik verilirse terör örgütüne taviz verildi şeklinde yorumlanır. Bunun için PKK'yi tasfiye ettikten sonra kültürel haklar ele alınmalıdır."

Oysa, geçici köy korucular ve işbirlikçi aşiret reislerinin hedef olarak gösterdikleri DEP milletvekillerinin Meclis'ten atılması, dokunulmazlıklarının kaldırılması, Özgür Gündem gazetesinin kapatılması vb. ile ilgili açıklamaları, yukarıda da açıkladığım gibi Genelkurmay'ın on-onbeş gün önce yani geçici köy korucular ve işbirlikçi aşiret reislerinin TV'deki açıklamalarından önce Genelkurmay'ın söylediği şeylerdir.

Geçici köy korucular ve aşiret reislerinin Özgür Gündem gazetesini okuduklarını sanmıyorum. Özgür Gündem'i okumuş olsalardı; devletin, Kürt halkına yönelik gerçekleştirdiği katliamlara ve böl yönet politikasına alet olmazlardı.

Aşiret reisleri ve geçici köy korucularının TV'de yaptıkları açıklamaları memnuniyetle karşıladıklarını ifade eden Emniyet Amirleri ve Olağanüstü Hal Valisi, geçici köy korucularının ve aşiret reislerinin sırtlarını sıvazladılar.

Devlet, son dönemlerde uluslararası ilişkilerle PKK ve çeşitli Kürt örgütlerinin faaliyetlerini durdurmak ve yasaklamak için emperyalist devletlerle ilişkiye geçerek bir uzlaşma sağladı. Devlet, Kürdistan'da yaptığı katliamlara karşı kayıtsız kalması konusunda da emperyalist ülkelerle uzlaştı. Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesini bastırması için emperyalizm her türlü imha silahlarını Türkiye'ye veriyor. Kürdistan'da devletin yapacağı katliamlardan Türk devleti sorumlu olduğu kadar emperyalist devletler de onların suç ortağıdır.

Türkiye, emperyalist devletlere ne gibi tavizler verdi? Emperyalizmin yapacağı yatırımlara bekcilik etmek, KİT'leri özelleştirerek ona bağlı sektörleri emperyalist ülkelere satmak.

Türk sömürgeci güçleri, işbirlikçileri Kürt halkının gerçek temsilcisiymiş gibi lanse ederek "Bakın Kürt halkının gerçek temsilcileri olan aşiret reisleri bizi, Türk ve Kürt halkının temsilcileri olarak kabul ediyorlar. Ayrılma, devlet kurma gibi bir sorunları yok. Kürtlere Kürtçe eğitim, öğretim ve yasalar karşısında her türlü haklardan da yararlanacaklardır." diyerek ikinci kez Lozan'da oynanan oyunları canlandırmaya çalışıyorlar.

Devlet ve aşiret reislerinin çıkarlarının çatışması onları biraraya getiriyor. Devlet elden geldiğinceye kadar Kürdistan'daki işbirlikçiler sayesinde ömrünü uzatmaktadır.

Devletin geleneksel böl-yönet politikası gereği, atalarından miras edindikleri bu kompo siyasetleri gereği, işbirlikçi Kürt aşiret reisleri ve geçici köy korucularları ağır silahlarla donatılarak, aşiretler arası çelişkiler yaratılarak Kürt Kürt'e kırdırılmaktadır.

Silahlandırdıkları işbirlikçileri yurtsever Kürt halkına ve gerilla'ya karşı savaştırmakta, onları siper olarak kullanmaktadır. Nasıl olsa "onların tohumlarına para vermedik" (*) misali.

Devletin, Kürdistan'da Hamidiye Alayları kurarak Kürdü-Kürde kırdırtmaya, böl-yönet politikasıyla Kürdistan'da ömrünü uzatmaya ilişkin hesapları onların kursaklarında kalacaktır. "Kürt halkı eski Kürt halkı değildir." (**)

İşbirlikçi aşiret reisleri ve korucularları, geçici çıkarlar uğruna devletle işbirliği yapıp Kürt halkının haklı ve meşru mücadelesini karalamakla ve gerillaya karşı savaşmakla hiçbir şey kazanamayacakları gibi, kendi mezarlarını kendi elleriyle hazırlamaktan başka bir şey yapmış olmayacaklardır.

Aşiret reisleri ve geçici köy korucularlarının akıbetinin Reyber (Rehber)'inkinden farklı olmayacağı kanısındayız.

Kürt halkının ulusal ve toplumsal kurtuluşunu elde etmek için kendi özgüçüyle davasına sahip çıkıp oynamak istenen oyunları bozacağı ve kendi özgüçüyle kendi kaderini özgürce tayin edeceği günler yakındır.

(*) Diyarbakır Özel Askeri Cezaevi'nde 1982-84 yılları arasında Esat Oktay Yıldırım askereler direktifler vererek biz, siyasi tutsaklara işkence yapıyordu. Esat Oktay Yıldırım işkence seansları sırasında askerlere hitaben "vurun yavrularım vurun nasıl olsa onların tohumlarına para vermedik" diyordu.

(**) "Kürt halkı eski Kürt halkı değildir" İsmail Beşikçi

MEKSİKA

Dış Haberler Servisi-Meksika, gittikçe Kuzey Amerika'ya yakınlaştırılmaya çalışılırken, bir Maya örgütü geçtiğimiz günlerde tüm dünyaya duyuruyordu: "Meksika, Orta Amerika'ya aittir!" ve Maya gerillaları Chiapas eyaletinde kurtarılmış bölgeler ilan ediyordu. Kendi topraklarının geleceğini kendileri belirlemek istiyordu gerillalar.

Başkan Carlos Salinas ve serbest-ticaret reformcuları ne olup bittiğini anlayamadılar. Başlangıçta devlet, gerillalara "sert bir cevap" vermeyi planladı. Ama Zapatist Ulusal Kurtuluş Ordusu, yoğun kitle desteği ve başarılı örgütlülüğü ile bunun pek kolay olmayacağını kanıtladı. Salinas hemen taktik değiştirip zorba İçişleri Bakanı'nı ve Chiapas eyaleti yöneticisini görevden aldı, tarafsız ateşkes duyurusunda bulundu ve Zapatistler Dışişleri Bakanı Manuel Çamacha ile ülkenin en deneyimli uzlaşmacılarını göndererek, barış görüşmelerine kapı açtı.

NAFTA olarak bilinen, Serbest-Ticaret Anlaşması, ne büyümeyi ne de rahatlama'yı garanti edebilen, hiçbir bölgesel ya da sosyal fonu içermeyen, kısaca daha çok baskı ve yokluk getirecek bir anlaşma. Zapatistlerin lideri komutan Marcos, NAFTA'yı Meksika'nın "idam kararı" olarak niteliyor.

Meksika'da bir kesim, uygulanmakta olan özelleştirme politikası sayesinde zenginliğini sınırsız büyütmüşken resmi kayıtlara göre ülke nüfusunun %16'sı (ki bu, 13 milyon demek) yoksulluğun en alt limitinde yaşıyor. Ve hükümet işsizlik oranını % 3.7 olarak açıklarken özel sektör ekonomistleri bu oranı % 25-30 olarak vermekte.

Ekonominin kronik durgunluğu, kırsal kesimde daha şiddetli hissediliyor. Ülke nüfusunun bir çeyreği tarım sektöründe çalıştığı halde, bu kesim ulusal gelirin ancak %8'ini alabiliyor. Bugünlerde hükümet daha fazla tarım desteği vaadlerinde bulunmakta.

Carlos Salinas, eğitim alanına daha fazla para ayıracağını duyursa da eğitimde eşitlik için Meksikalıların daha çok çaba harcaması gerekiyor.

RUSYA

Dış Haberler Servisi-Rusya'da politika hala bir netlik kazanmadı. Rusya'yı hızla kapitalizme entegre etme ve serbest piyasa ekonomisi şartıyla ortaya çıkan Yeltsin, ülkede büyük bir kaos yaşanmasına yolaçtı. Bu kaostan en çok yararlanan da Jironovski oldu elbette.

Yeltsin'in ekonomi bakanı Yegor Gaidar'den sonra Finans Bakanı Bons Fyodorov da istifa etti. Gaidar'ın fiyatları yükseltmesi, devlet yardımcılarını azaltması ve enflasyon döngüsünü başlatmasının ardından, göreve devam eden Fyodorov, batı için Yeltsin'in serbet piyasa ekonomisi programının test edilmesi anlamındaydı. Fakat bu süreçte Yeltsin ve partisi son seçimlerde kaybetti. Yeltsin grubu, devlet televizyonunu elinde tutmasına ve sınırsız kampanya fonuna sahip olmasına rağmen, parlamentoda azınlık durumuna düştü.

Bugünlerde hükümet, ekonomide devlet kontrolünü vurgulayan ve hatta Sovyetler Birliği'nin çözülmesine karşı olup, Rus ordusunun korunması gereğine inanan merkezîyetçiler tarafından şekillendiriliyor. Yeltsin'in başbakanı Viktor Çernomirdin merkezîyetçilerin lideri konumunda, sağ kolu ise Dışişleri Bakanı Andrei Kozirev. Bu grup hükümete daha muhafazakar bir renk veriyor. Bilindiği gibi Çernomirdin Brejnev döneminde ağır endüstri departmanında memur, Gorbaçov döneminde de gaz bakanı olarak çalıştı. Geçtiğimiz günlerde Çernomirdin, Rusya için piyasa romantizminin bittiğini açıklıyordu.

Öte yandan, Çernomirdin ile Uluslar Bakanı son günlerde, eski Sovyet cumhuriyetleri ve Rusya'nın yeniden birlikte örgütlenmesine yönelik bir çalışma içindeler. Rusya'nın öncülüğünde yeni bir Federasyon!. Bu alanda atılan ilk adım Rusya ile Belerus arasında imzalanan ekonomik birlik anlaşması oldu.

Jirinovski, Çernomirdin'i olumluyor ve bir denge unsuru olarak görüyor.

Seçimlerden yenilgi ile çıkan liberal kamp ise bu konuda alarm vermeye başladı. Merkezîyetçilerin Rusya için büyük bir tehlike olduğunu iddia eden liberaller, merkezîyetçilerin Jirinovski'ye olan benzerliklerine dikkat çekmekte.

Hükümetteki ateşli reformculardan Gaidar ve Fyodorov'un çekilmelerinden sonra, Rusya'da politika bu dönem merkezîyetçilerin imzasını taşıyacak gibi görünüyor.

G. AFRIKA

Dış Haberler Servisi-Güney Afrika Devlet Başkanı F.W. de Klerk, 26 Ocak'ta, Bostwana'nın başkenti Gaborone'da Bostwana ve Zimbabwe devlet başkanları ve Nelson Mandela ile görüştü.

Ayrımcılığın insanların beyinlerinden silinmesi için geçmesi gereken zamanın uzunluğundan yakının ve bugün Güney Afrika'nın kapılarının dünya kamuoyuna açılmasından duyduğu memnuniyeti dile getiren Zimbabwe Devlet Başkanı Mugabe, aynı gün Zimbabwe'nin başkenti Harare'de Güney Afrika'da yıllarca savaş vermiş olan tüm örgütlerin ve 70 uluslararası katılımcının davet edildiği bir barış konferansına evsahipliği yaptı.

Güney Afrika

Yeni Düzene Doğru...

Rêzan Pêşber

Güney Afrika Birliği'ni oluşturan 4 ayrı bağımsız Britanya kolonisi 1931 Aralık'ta bağımsızlıklarını kazandılar. Güney Afrika Cumhuriyeti'nin kuruluşu ise 1961 Mayıs'ında gerçekleşti. Bugünkü Güney Afrika'nın sosyal ve politik yapısı ırk ayrımına dayanmaktadır.

Güney Afrika "bantustans" ya da "ana yurtlar" denilen 10 bölgeye bölünmüştür. Bunlardan dördü, Transkei Bophuthaswang, Venda ve Ciskoi, bağımsız devletler olup bağımsızlıkları sadece G. Afrika ve kendileri tarafından tanınmaktadır. Geriye kalan Gazanbulg, Kongwane, Kwandbele, Kwazulu, Lebowa ve Qwagwa bölgelerinin ise kendi hükümetleri var.

G. Afrika'daki ırk ayrımını sona erdirmek için oluşturulmaya çalışılan anayasal değişiklikler, 1990'ın Şubat ayında Afrika Ulusal Kongresi (ANC)'in lideri Nelson Mandela'nın serbest bırakılması ve ANC ve diğer örgütler üstündeki yasağın kaldırılmasıyla başlatıldı. Demokratik bir anayasanın oluşturulması için 1991 yılının Aralık ayında görüşmelere başlandı. Bu görüşmelere, hükümet, ANC ve diğer 17 gruptan delegeler katıldı. Bu reformlar, 1992'nin Mart ayında yapılan ve sadece beyazların katıldığı bir referandumla de desteklendi.

G. Afrika hükümetini, 1948'den beri beyazlardan oluşan Ulusal Parti yönetmektedir. Beyazların yönetimindeki diğer partiler ise Ulusal Parti'den sonra en büyük güç olan Muhafazakar Parti ile yine önemli bir etkinliğe sahip olan Demokratik Parti'dir. Bunların yanı sıra ırkçılığa karşı olan legal partiler de var. Bunlar: Afrika Ulusal Kongresi, G. Afrika Komünist Partisi, Pan-Afrikanist Kongre ve Azanian Halk Örgütü hükümetle yapılan anlaşmalara katılmamaktadır.

G. Afrika Geçici Anayasası:

18 Kasım'da değişik parti ve örgütlerden oluşan delegeler, nihayetinde Güney Afrika için geçici bir anayasayı onayladılar. Bu son anayasa, Temmuz ayında yayınlanan anayasanın genişletilmiş ve değiştirilmiş şekli.

Geçici anayasaya göre; idari güç iki cumhurbaşkanı yardımcısı dahil olmak üzere cumhurbaşkanı ve kabinesinin elinde bulunacak. Cumhurbaşkanı, Ulusal Meclis tarafından seçilecek. Ulusal güçler arasında oyların yüzde 20'sini alan parti birinci cumhurbaşkanı yardımcısını yani başbakanı seçecek. Kabine, ulusal birlik hükümeti olarak kabul edilecek. Ulusal oyların en az yüzde 5'ini alan parti, kabinede yer alma hakkını kazanacak. Kabineden çıkan kararlar ise, uzmanlaşma temelinde olmalıdır. Yürütme yetkisi ise parlamentoda olacak. Belirlenen seçim sistemine göre, üyelerin yarısı Ulusal Parti listelerinden, diğer yarısı ise yerel parti listelerinden seçilecek.

Ulusal Meclis ve Senato'nun birleşmesinden oluşacak büyük meclisten çıkan kararlar üçte iki çoğunlukla alınacak. Eğer bu meclis görevdeki ilk iki sene zarfında son

anayasanın üçte iki çoğunlukla onaylanmasını sağlayamazsa, son anayasa referandumuna sunulacak (yüzde 60 çoğunluğu sağlamak şartıyla). Eğer referandumdan da olumlu sonuç alınmazsa, 1999 seçimlerine kadar ertelenecek.

18 yaşını dolduran her vatandaşın oy kullanma hakkı vardır. Parlamantonun kararıyla yeni bir ulusal bayrak ve marş hazırlanacak. Güney Afrika'da 11 resmi dil kabul edilecek. Milletvekilleri parlamentoya kendi ana dilleriyle hitap edecekler.

Bu geçici anayasa, yeni bir dönemin başlangıcı olarak değerlendirildi. ANC'nin lideri Nelson Mandela, Güney Afrika halkını el ele verip gerçeğe yürümeye çağırıyor. Bununla birlikte G. Afrika'da sağcı Afrikaner Clomk'ra, kültür haklarını devam ettirecekleri konusunda siyahılara söz verdi. Cumhurbaşkanı F.W. de Klerk ise yeni gelişmeleri taviz olarak değerlendirdi.

Geçici anayasaya olumlu bakanların yanında hem beyaz hem de siyahlardan gelen olumsuz tepkiler de oldu. Elleri önemli güç bulduran neo-nazi Afrikaner Direniş Hareketi ve Buthelezi'nin kontrolündeki Inkatha Partisi, geçici anayasa ile ilgili görüşmelere katılmadıkları gibi onun yasallığını sağlayacak, 27 Nisan 1994'teki seçimlere de katılmayacaklarını belirttiler. Afrikaner Direniş Hareketi'nin lideri Tereblanche ise beyazları ileride meydana gelebilecek sivil savaş için silahlanmaya çağırıyor. Siyasal gözlemciler, radikal sağcı grupların sözkonusu gelişmeleri önlemek için terör eylemlerini sürdürdürebileceklerini belirtiyorlar.

Oluşturulan geçici anayasa, azınlığın değil de çoğunluğun yönetimini sağlayacak. Bu, siyahların yıllardır verdiği mücadelenin kazandığı bir zafer olarak kabul edilebilir mi? Yasa bu Afrika'lı beyaz azınlığın güç ve iktidarını gelecek için de garantiye almasını mı ifade ediyor.

G. Afrikalı'lar, İsviçre idari sistemine benzer bir sistem oluşturacaklar. Bu sistem, idari gücün, hükümet, bölgesel ve yerel temelde paylaşılması üzerine kurulacak. Çoğunluğun Afrika Ulusal Kongresi'ne geçmesine rağmen beyazların veto hakkı olacak.

Güç paylaşımı üzerine dayanan böylesi bir geçici anayasa, G. Afrika gibi çok ırklı bir ülke için tarihi bir gelişme sayılabilir. Ama anayasanın temel maddelerinden de anlaşılacağı gibi, gelişmeler, gerçekte Afrika kurtuluş hareketinin istediği, çoğunluk yönetiminin sağlanması değil de, azınlık beyazların G. Afrika halkının güçlü mücadelesine karşı politik gücünü sağlama alması yönündedir. Beyaz azınlığın başarısı, Güney Afrika kurtuluş hareketinin siyahlar arasındaki bir iç savaşa dönüştürmesinde görülebilir. Bugün bu şiddet en bariz şekliyle ANC ile muhafazakar Inkatha Partisi arasındaki sürtüşmelerde kendisini göstermektedir. Böylece, siyahlardan oluşan Güney Afrika kurtuluş hareketi bölünmüştür. Bu geçici anayasa, bir anlamıyla bu bö-

SOSYOLOJİK AÇI

Yaşar Abduselamoglu

Geçenlerde TRT -INT kanalında "Açı" adlı programı izledim. Programa özellikle Van, Hak-kari ve Şırnak yörelerinin bazı aşiret reislerinin yanı sıra Emniyet Genel Müdürü ile Doğu Ergil ve Ruşen Keleş'ten oluşan tanınmış Türk sosyologları katılmıştı. Program birçok açıdan, özellikle de Türk devletinin Kürt sorununa bakış açısının bir dış vurumu olarak gerçekten çok ilginçti.

Programın konusu "terör, kaynağı ve ortadan kaldırılması" olarak formüle edildi. Ama esas olarak "Kürt bakış açısı" diye yansıtılmak istendiği de söylenebilir. Aslında bu, programın kurmak istediği imgeydi. Program sonrası, basında aşiretlerle ilgili bazı siyasi değerlendirmeler yapıldı.

Programın siyasi mesajı şuydu: Kürtler, Kürt devleti kurmak isteyenleri, Kürt değil yabancı ve yabancıların oyunu olarak görüyorlar. Kürtlerin etnik istemler bir yana sosyal, kültürel, demokratik haklar, hatta TV istemleri bile yoktur.

Katılan reislerden sadece birinin Kürtçe konuşması, Kürtler içinde Kürtçe konuşma ya da "Türkçe bilmeme" oranının çok düşük yüzdelerde olduğunun "sosyolojik mesajını" veriyordu. Devlet tarafından ısmarlanan böylesi bir programda, Kürt aşiret reislerinin, Kürt kamuoyunun genel eğilimlerini yansıttığı yolundaki gerçek dışı bir intibaya Doğu Ergil ve Ruşen Keleş'in sosyoloji adına alet olmaları düşündürücüydü. Sosyologlar, bu şekilde Kürt toplumunun hangi sosyolojik gerçeklerini açığa çıkarabilirler. Sosyolojik yoklamaların, güvenilir olması için, temsil geçerliliği olması gerekir. Makro eğilimleri saptamak için bu şarttır. Kürt toplumunun köy, şehir, işçi, köylü, memur, emekçi, zanaatçı, iş adamı, öğrenci; kadın, erkek; genç, yaşlı olma durumuna, eğitim düzeylerine göre vs. sınıflandırılmasına (belli bir oranda) bağlı olarak programlaştırılmış bir çalışmanın sosyolojik değeri vardır. Sosyologun gerçekçi bir çözümlemede, normal olarak varması gereken sonuç şu olmalıdır: Terörün kaynağı; geleneksel yapıdan çözülen Kürt toplumunun uluslaşma ve uygarlaşmasının önüne Türk devletinin dikilmiş olması ve Kürt insanının kendi varlığından koparılma istenmesidir. Bu durumda, sosyologun görevi, herşeyden önce, kendi varlığından koparılma istenen insanın sorunlarını görmeye çalışmak olmalıdır.

Aşiret reisleri, çöken otoritenin çığlıkları ve parçalanmış kimlikler

Programda temsil edilen aşiret reisleri, onlarca yıl milletvekili, belediye yöneticisi veya devlet idaresine hakim olan, ya da yörelerinin imkanlarını büyük bir serbestlikle kullanan güçlerdir. Geleneksel yapının çözümlü, özellikle, şimdi kendisini siyasi yaşama yansıtıyor. Artık otorite çöküyor, yöre üzerinde total hakimiyet kurulmuyor. Esas itibarıyla, Kürt ulusal uyanışı Kürt aşiret yapılarını çözen bir işleve sahiptir. Aşiretlerin dağılmasını getiriyor. Bireylerin aşirete bağlılığı sö-nüyor. İnsanlar daha geniş, ulusal aidiyet bilincine gereksinim duyuyorlar. Bu, aşiret reislerini derin bir isteri içine sokmuş görünüyor. Üç dönem milletvekilliği yapmış olan A. Zeydan, gerillaya katılan geçmişteki "bir tebaası" için "gördüğüm yerde alından vuracağım" diyor. Bunu büyük bir kinle, nefretle söylüyor. Aşiret reisi, boşta kalan yalnızlığını görüyor. Devlet, aşiret yapısını çö-zemedi, çözme yanlısı olmadı. Aksine gerekli gördüğünde onları korudu, güçlendirdi. Türk devleti, TV'si, Türk kültürü bu yapıyı çözemiyor, dışta kalmış olmaktan kurtulamıyor, içselleşemiyor. Yitirilmiş olan bu olanaklara yeniden kavuşma belli ölçüde savaş sayesinde mümkün oluyor. Savaş, bu aşiret ağalarına, aşiret düşmanlığına dayanarak, grup dayanışmasını arttırma, yeniden mobilizasyonu sağlama ve Kürtlerin ulusal temelde sosyal bütünleşmesini önleme işlevi görüyor.

Onlar, Kürt aydınlarının etkin olacakları bir Kürt TV'sine karşı tepki, Kürtlük temelinde modernleşmeye karşı bir tepkidir. Aşiretin dağılmasına karşı bir tepkidir. Aşiretin böylesi bir tutuculukla, ancak korunabileceğini düşünüyorlar. Bu aşiret reisleri, çağdaş bir Kürt yaşamı içinde kendi yerlerini göremiyorlar. Böylesi bir yaşamın kendileri için tanyacağı sosyal statüyü kabullenemiyorlar. "Kürtlük" değil, Kürtlüğün uluslaşması, sosyo- kültürel olarak yenileşmesi ve toplumun modernizasyonu bunları korkutuyor. Bu sorun onlar için çok önemli bir yaşam sorunu oluyor. Onların değer yargıları, insani ulusal değil, maddi, kişisel çıkarlarla bağlantılıdır. Motivlerini anlamaya çalışıyoruz. Bunların reaksiyonları, PKK'nin ortadan kaldırılması yönünde devletten daha devletçi olmaları, ancak böyle izah edilebilir. Eski otoritelerini PKK'ye karşı savaşın yarattığı olanaklarla sağlamayı umut ediyorlar; devlet desteğinde maaş, silah, cephane, iş, ihale işleri vs. PKK'nin ortadan kaldırılmasından sonra, bölgede eski tatlı hakimiyetlerini sağlayacakları umuduyla yaşıyorlar. Otorite kaybının acıları, devletçi olmakla maddi imkanlara sahip olmaları, PKK ile çatışmanın yarattığı "düşmanlık" durumu ve bu nedenle de, PKK'de simgeleşen bütün şeylere reaksiyon göstermeleri "anlaşılr" olmasına rağmen; bütün Kürtlerin ulusal ve insani selametleri için bunca çaba karşısında, hiçbir insani, kimlik ve sosyal sorunları olmadığını söylemeleri; kendilerini ifade ediş şekilleri, insanı, Kürtlerin birtakım genel özellikleri üzerine de düşünmeye itiyor.

Bunların Türkçe konuşmada, kendini ifade etmede, iletişim sağlamada ne derece güçlük çektikleri ortadaydı. Bu kesimin, devletle birliktelmesine, aşiret reisliği ve başına buyruk "padişah" gururu taşımasına rağmen, kendi kimliklerine karşı almış oldukları tavrın, kendilerini hangi rezil duruma düşürdüğü açıktı. Burada, devlet otoritesinin deforme ettiği kişiliklerin sorunları görülüyor. Deforme edilmiş, kendisini ifade edemeyen, devletine, amirine, polisine sadık tipin "Ebedi" Kürt tipi olduğuna inanmak istemiyoruz. Ve bu köhnemiş insanların ilkel, kimliksiz tipleri, şizofrasyon boyutları... Kürt insanının çağdaşlaşması, demokratlaşması, uluslaşması sorununun, özünde, Kürt insanında bir özgüven yaratma çabası olması gerektiğini gösteriyor. Otoritenin zoru, bilinç eksikliği, toplumsal ilişkilerde güvensizlik, korku ve panik yaratır. Düşünme yeteneklerini yitirir. İnsanı bilinçdışı, düşsel ortama sürükler. Dışarıya karşı korunma çabaları, buldukları ortama başka bir gözle bakmalarına neden olur. Kürt aşiret reisleri, devletin ürettiği mitoslara inanmıştır. Geleneksel fanatizmin rasyonel düşünme imkanı yoktur. Onların düşünme sınırlarını otorite belirlemiştir. Onlar otoriteye o derece sadıktırlar ki, bu sadece ifadelerinde değil, düşünceleri önünde de duvar örmüştür. Nihayet, sosyolog soruyor: İnsanları PKK'li olmaya sürükleyen ne? Aşiret reisi "cevap" veriyor: "Efendim Ermeniler, Ermenilere neden kanıyorlar? Propoganda. Propoganda neden etkili oluyor? Bizden değil". Sizin aşiretlerden bu işe katılanlar var mı? "Efendim, bakın arzedeceğim..."

Dön dolan, düşman oyunları mitosu. Bu, devletin, yani taptıkları otoritenin oluşturduğu bir mitostur. Sorunların getireceği cevaplar silsilesi bu mitosa zeval getirmemelidir. Ölen, dağda olan kardeşin, aşirettaşın, dostun, akrabaları olabilir. Ama aslında o bir "Ermeni". Otorite bunu diyor. Oysa Otorite, yani Devlet bunu hangi siyasi amaçla dediğini biliyor. Onun için Ermeni mitosunun siyasi bir mantığı vardır; Aşiret Alayları'nı yeniden oluşturmak için tarihsel belleği yardıma çağırarak gerekir. "Ermeni tehlikesi" isterileriyle, Aşiret Alayları ve katliam artık "kendiliğinden anlaşılabilir" bir zorunluk oluyor. Mitossal düşünmede insan, ortaya atılana, hele bu Otorite tarafından ortaya atılmışsa, tekrar ede ede kendisini inandırır; şimdi bu za-

vallular da, gerçekte, Kürt ulusalcılarının "Ermeni" olduğuna ya da Ermeniler olmazsa Kürt ulusal istemlerinin olmayacağına inanmışlar. İşte, aşiret reislerinin uğradığı şizofrasyonun boyutları... Bu durumun çok önemli bir başka boyutu da, aşiret reislerinin halen otorite olarak etkinliklerini korudukları insanlar üzerinde bu saymaya çalıştığımız tiplenin bir "Kürt tipi" olarak geçerli oluşudur. Bu tipin benlik parçalanması içinde olduğu akla ilk gelen. Kendi asıl çelişkilerini göremiyorlar; ulusal imhayı, tarihsel kültürel bağlardan koparılmalarını, dilsizleştirilmelerini, duyum ve duygularının kaybedilmiş olduğunu göremiyorlar. Aşiret reisleri, dikkat edilirse, bütün program süresince Emniyet Genel Müdürü'ne bakarak konuşular. İkide bir de, gerekli- gereksiz, "Genel Müdüremüz" deyip durdular. (Olağanüstü Hâl Bölge Valisi'nden pek hoşnut görünmüyorlardı. Bu, onların bölgede devletin uzantısı tek otorite olarak, Aşiret Alaylar Birliği olarak Olağanüstü Bölge Valiliği yerine tanınmak istemeleriyle bağlantılı olabilir.) Mantığı bütünselliğe sahip tek doğru bir cümle kuramıyorlar.

Devlet için de en iyi Kürt, aşiret Kürdü oluyor. Bu aşiret reisi tipi, Türk devletinin yaratmaya çalıştığı "Kürt imgesine", Kürt aydınından daha uygun tip olarak düşüyor. Konuşmaları, daha bir "Kürdümsü"dür. Fizyonomileri de öyle. Bir de şal-şapikle gelmiş olsalardı!.. İşte, tanıma sorusunu soranın; özellikle kim olduklarına, toplumsal kimliklerin vurgu yapması; Pinyaniş aşiret reisi, Jirki aşiret reisi, Tatar... Zeydan... "Kürtlüğün" bir aşiret yapısı içinde ele alınması; ulusallaşan, Kürtlük temelinde modernize olan Kürdün, bozulmuş Kürt olarak görülmesi, Türk Devletinin "Kürt" tanımına uygun düşüyor. O, Kürdü aşiret insanı, geri, arkaik olarak görmek istiyor. Türkün Kürtler üzerindeki kültürel, psikolojik, siyasi vs. "daimi üstünlüğü" ancak böylesi bir Kürt imajının olmasıyla kalıcılaştırılabilir. Türk Devletine göre, bu şekliyle "Kürtlük" Türklüğün bir alt kültürü olarak kalmalıdır. Bunun siyasi anlamı şudur: "Çağdaş Türk Devleti", Kürtler içindeki varlığını "arkaik olanı" korumaya çalışarak sağlamalıdır.

"Çağdaş devlet", demokrasi ve aşiret reisleri

"Açı" programı bir seçim propogandası programı olarak da değerlendirilebilir. Zaten aşiret reislerinin esas sorunları buydu. Ve bunu "terörün başı meclistedir" şeklinde sık sık dile getirdiler. Devlet bu seçimlerde, bunların, ağırlık sağlayarak meclise girmeleri için hazırlık yapıyor. Kürtleri esas olarak temsil eden(!) bu kesimin, meclise de girmesi gerektiği mesajını veriyor. Devlet, seçimle parlamentoya gelen temsilcilere değil, aşiret reislerine itibar ediyor. "Çağdaş" Türk devleti Kürtler içindeki ortaçağ kalıntısı köhnelerle sığınmıyor. Eşkiyaya, katile, adi suçlulara sığınmıyor. TV istemi, kültür istemi olmayan kravatlı eşkiyalara, manevi yaşamı köhnemiş karanlıklara sığınmıyor. Aşiret reislerine sığınma, Kürtlerin hukuki iradelerini tanımamanın alternatifi olarak geliştiriliyor.

Bu durumu, "Kürt ulusal kimliğini oluşturmaya çalışmak liberalleşmeye terstir" diyen Türk liberallerinin görmesi gerekir. Kürt toplumundaki çağdaşlaşma ve gelenekselcilik, demokrasi ve despotizm çatışmasında devlet, tavrını açıkça gelenekselci ve despotizmden yana koymuştur. Bu aşiret reislerinin, korucubaşlarının "terör öncesi" ve sonrası, yüzlerce öldürme, yaralama gibi adi suçları vardır. Aşiret reislerinde toplanmış olan bu arkaik, silik, şizofrasyona uğramış kimlik, Kürtler içinde çağdaş, ulusal, insanı değerleri sahiplenen uygar bir Kürt kimliğinin yaratılması ve yaygınlaştırılmasıyla aşılabilir.

HAFIZ ESAD'IN TERÖRİSTİ Mİ OLMALI, ÖZGÜRLÜK SAVAŞÇISI MI?

250 bin insanın nüfus kağıtlarının olmadığı coğrafyada yaşayanları bilenimiz vardır herhalde. Nüfus kağıtlarının olmaması ilk bakışta keyifli bir gülümseme ile karşılanabilir. Bu kağıt parçalarının olmadığı bir dünya özlemi, "kimlik kartı" taşıyamamanın dezavantajları sıralanınca yerini başka duygulara bırakır.

350 km. uzunluğunda, 15 km. eninde, Ortadoğu'nun mayınlı suni sınırboylarından birinde; seçme, seçilme, tedavi olma, ev-tarla satın alma, eğitim olanaklarından yoksun; bir şehirden diğerine seyahat etmenin izne bağlı, gidilen yerde kalmanın yasak olduğu bir devlette yaşamak söz konusu olduğunda, bir gülümsemeyle başlayan düşünme eyaleminiz, yerini tepkiye bırakır. Kaldı ki bu ülke, Ortadoğu'nun sömürgeci yayılmacı aşiret-devletlerinden biriye ve tarihin bıraktığı mirasla Osmanlı, Arap, Fars ve İslami her türlü entrikanın devlet yapısına sindiği /yapıştığı keşişim alanlarından biriye, tepki yerini toplumsal dinamikleri düşünmeye bırakır. Tepki, yerini o ülkenin devlet başkanı tarafından "özgürlük savaşçısı" olarak değerlendirilmektense "terörist" olarak değerlendirilmeyi hedeflemeye bırakır. Bu devlet Suriye'dir. Başkanı Hafız Esad'dır.

Clinton'la 5.5 saatlik görüşmesi göklere çıkarılan, "onlar terörist değil özgürlük savaşçılarıdır" söylemine coşkuyla karşılık veren Özgür Gündem'in değerli yazarı Haluk GERGER hocamızın "anti-emperyalist, kararlı, onurlu, direngen sıfatları ile andığı Suriye devlet başkanı Hafız Esad...

Haluk Gerger hocamızın hatırlamasına yardımcı olur düşüncesiyle aktaralım.

Kararlı "anti-emperyalist"imizin "sorun"u çoktur. Ama hocamız üzülmeyin "çözümü" de çok.

1962'de nüfus cüzdanları ellerinden alınan Kürtlerin toprakları da Araplara aktarıldı. Kürt köyleri boşaltılıp yerlerine Araplar yerleştirildi. 1982'de Hama'da havadan bombalanarak katledilen 20 bin Arap, "gerçek terörist"lerden oluşuyordu. 24 Mart

1993'te yanan cezaevinde yangının nedeni bilinmiyor!. Ama ne yazık ki ölen 72 kişinin çoğu Kürdistanlı "terörist"lerdi. 1962'de Amed'de yakılan sinemada ölen 300 Kürt çocuk da -kimbilir-günümüzün "terörist" adayları idiler. 1985'de Kamışlı yakınındaki Cırnık köyünde hain bir TC baskısıyla katledilen 16 KAWA militanı da "terörist" idiler, Hafız bu konuda da çok "masum"du.

"Kararlı anti-emperyalist"imizin sicili oldukça temizdir. Yargısız hükümlerle yıllarca mahkemeye çıkmayı bekleyen "terörist"leri vardır onun.

Osman Sebrî, Nureddin Zaza, İsmet Şerif Vanlı-Cîgexwîn gibi ünlü "terörist"leri de vardır onun.

Bilmem ki Haluk Gerger hocamıza bu sicili "temiz", anti-emperyalist" kahraman için daha fazla örnek sunmak işe yarar mı?

1- ABD emperyalizmi teröristtir.

2- Suriye devleti ve "kahraman" Hafız, en az ABD kadar teröristtir.

3- Suriye, İran, TC ve Irak, bölgede demokratik gelişmenin önündeki en temel engellerdir; biri diğerinden daha masum değildir.

4- Bu dört devlet de sömürgecidir. Biri diğerine tercih edilemez. Emperyalizmle çatışmaları kendi çıkar çatışmalarıdır. Marksistlerin bu sürütüşmeleri abartıp anti-emperyalizm türü teorik analiz zorlamaları, bölgede statükoculuğa sıkı sıkıya sarılmayı getirir. Aydınlikçuların yaptığı tam da bu değil midir?

Son söz: Sayın hocamız Hafız Esad'ı öve dursun, bizim için onur, onun teröristi olmaktır. Eğer onun özgürlük savaşçısı tanımına giriyorsak kendimize müthiş yönelmeliyiz.

Seyda Alpşen

ANTEP'TE MEDYA TEMSİLCİLİĞİ

Antep temsilciliğimizin açılışını muhabirimiz Delil Yurdatapan'ın izlenimleriyle okurlarımıza sunuyoruz.

Ocak ayının 22'sinde gazetemizin Antep bürosunun açılışı vardı. Mersin ve Adana'dan sonra Antep büromuz da açılacaktı. Her geçen gün gücüne güç kaatarak büyüyen Medya Güneşi'nin bürolar zincirine, Antep'te de bir halka eklenecekti.

Diyarbakır'dan 3 otomobil dolusu yüreği Medya ile atan insan, açılış için Antep'e doğru yola düştük. Aramızda gazetemizin köşe yazarlarından M. Ali URAL ile gazetemizin genel yayın yönetmeni Mahmut METİN de vardı.

Polis kontrolü olmayan yolda yaklaşık 3 saat süren bol sohbetli bir yolculuktan sonra Antep'e vardık. Antep'te bizi ilk karşılayan şey, şehrin yoğun trafiği ile park sorunu oldu. Daha sonra anladık ki, Başbakan Yardımcısı Karayalçın da Antep'e gelmiş; şehrin önceden de varolan trafik sorunu, onun gelişini nedeniyle bir kat daha artmıştı. Uzun ve sıkıcı bir zoraki gezintiden sonra nihayet arabalarımızı park edebilecek bir yer bulabildik.

Büroya vardığımızda, sayısı 200'ü bulan bir kitleyle karşılaştık. Kısa bir takdimden sonra, açılış programı okundu. Tüm devrim şehitleri için yapılan saygı duruşunun ardından kısa bir açılış konuşması ve sonra da gazetemiz çevresi adına bir konuşma yapıldı. Konuşmada gazetemiz ve tüm yurtsever devrimci basın üzerindeki baskılara değinilerek, başımızda Demoklesin kılıcı gibi sallanan Anti-Teörör yasasına karşı direnmemiz gerektiği vurgulandı.

Konuklardan ilk konuşmayı, DEP açılışımızda hazır bulunan DEP G. Antep İl Başkanı Dr. Mevlüt İLİK yaptı. İlik, konuşmasında yerel seçimlerin yaklaştığını vurgulayarak, kendi tabiriyle "çiğköfte partilerine" oy verilmemesi gerektiğini dile getirdi. Daha sonra sırasıyla DEP Şehit Kamil belediye başkan adayı, İşçi partisi temsilcisi, İHD yöneticisi ve Emegün Bayrağı dergisi adına bir temsilci birer konuşma yaptılar. Konuşmalarda bölgenin içinde bulunduğu koşullar anlatıldı ve gazetemize başarı dileğinde bulunuldu. Daha sonra açılışımıza gelen mesajlar okundu.

Park sorunu yüzünden geciken gazetemiz yazarı M. Ali URAL salona girdiğinde, sunucu tarafından "yıllarca karanlık zindanlarda direnmesini bilmiş değerli yazarımız" sözleriyle konuklara tanıtıldı. Gazetemizin genel yayın yönetmeni Mahmut Metin yaptığı konuşmada, gazetemizin yayın politikası ve içinde bulunduğumuz sorunları dile getirdi. Konuşmadan sonra bol alkışla mikrofona gelen Ozan Hatip arkadaşımız, sazıyla, sözüyle konuklara hoş bir dinleti sundu. Dinleti, Hatip arkadaşımızın çalıştığı güzel ezgiler eşliğinde çekilen halayla sona erdi. Açılışın kapanış konuşması gazetemiz muhabirlerinden Burhan ERDEM tarafından yapıldı.

Erdem konuşmasında, konuklardan gazetemize haber ve ekonomik yönden desteklerini sunmalarını istedi. Kapanış konuşmasından sonra, yazarımız M. Ali VURAL, "Sorgu, Zindan, Direniş ve Yaşam" adlı kitabını imzaladı.

Şehirden ayrılmak üzere yola çıktığımız sırada, meydana bir deve gördük. Arkadaşlar arasında kesilip kesilmeyeceği uzun tartışmalara neden olan devenin, o sırada dinlediğimiz bir özel radyo sunucusunun şaşalı anlatımından, kesilerek kanının Karayalçın'ın alınına sürdüğünü öğrendik. Akşam karanlığında vardığımız Urfa'nın Siverek ilçesi dolaylarında, havada uçan roket mermileri ile karşılaştık. Yol kenarındaki bir köyde çatışma vardı. Bölgede yaşadığımız içindir aşına olduğumuz bir manzaraydı, ama batıdan gelen arkadaşlarımız için uzun süre belleklerinden silmeyecekleri bir olaydı.

Mûçink Amadekar: Bawer Andok

Ê WELE JIXWE

MIN BAWER NEKIRIBÛ

Camêr parastvanek sosyalîzmê yê dijwar bû. Piştî kû sosyalîzm têk çû; dest pê kir peznê kapîtalîzmê da. Li ser vê yekê jê pirsîn:

- Çewa ye, te digot sosyalîzm û te nedihêst ku tu kes bipeyive. Baş e niha tu çi difikirî?

Camêr weha bersîv da:

-Ê wele jixwe wê gavê jî baweriya min bi sosyalîzmê tune bû.

EZ HÊ NEZEWICÎ ME

Ji camêr pirsîn, tu ji kuderê yî?

Mêrik weha bersîv da:

Ê bi Xwedê hê ez nezewicî me.

TÛ BIKE BIRAYÊ XWE

Jinik ji bo kîrîna goştê çû ba qesab. Jinikê ji qesab pirsî:

-Ma birawo goştê te yê baş ê pez heye.

-Erê xwişkê, goştê me gelek baş e.

-Binêre, heke goştê te nebaş be ezê vegeşînim.

-Ê hema xwişkê heke nebaş be, tu tû bike birayê xwe.

REBENÊ JI BÎR KIR

Madam di civîna çapemeniyê de li rû general rûniştibû û di pirseke gelek girîng de dipeyivî. Çima di vê navê de rojnamevanekî pirseke zehmet ji Madamê nepirsî. Madam, pê re di civê xwe de sekinî û li general nihart. Hema general devê xwe kir gohê Madamê û bersîva pirsê da Piştî ku general Madamê di derheqê pirsê de serwext kir, Madamê dest pê kir, bersîva pirsê da. Di vê navê de rojnamevanekî xwe ranegirt û weha got:

-Rebenê xwe ji bîr kir.

TSK, 1. KONGRESİNİ YAPTI

Haber Merkezi- Ocak 1994'te yapılan TSK (Tevgara Sosyalist a Kurdistanê) 1.Kongresi, Kürdistan sosyalistlerinin siyasal birliğinin sağlanmasının önem ve zorunluluğundan hareketle, siyasal birliğin sağlanabilmesi için sorumlu ve özverili davranılması gerektiğine dikkat çekti.

Ülke ve dünya gerçekliğine ilişkin özet değerlendirme ve tespitlere yer verilen, Ocak '94 tarihli TSK Merkez Komitesi bildirisinde, Kuzey Kürdistan'daki özel savaş uygulamalarının vardığı boyuta irdelendikten sonra, sömürgeci devletlerin çeşitli provokasyonlarla PKK ve KDP'yi karşı karşıya getirmeye çalıştığı, bu oyunların boşa çıkarılabilmesi için parçalar arası ilişkilerde güç birlikleri ve ortak politikaların yaşama geçirilmesi gerektiği vurgulandı.

TSK MK bildirisinde, Kürdistan'da ve yurtdışında muazzam bir sosyalist potansiyelin bulunduğu, ancak bunun dağınık olmasından ötürü halka alternatif sunulamadığı ve sürece devrimci bir müdahalenin gerçekleştirilemediği, bu durumun sosyalistlerin siyasal birliğini acil ve güncel kıldırdığı belirtilerek "daha önce ilkesel olarak prensip anlaşmasına varılan, TSK, KUK ve YEKBÛN'un oluşturduğu platform baz alınarak; siyasal birliğin geniş bir çerçevede gerçekleşmesi doğrultusunda" çalışılmasının kararlaştırıldığı belirtildi.

Kürdistanlı 12 siyasal örgüt ve parti tarafından başlatılan cephe çalışmalarının olumlu olduğu kaydedilen bildirinin sonuç bölümünde şu görüşlere yer verildi: "...Kongremiz, şehit önderlerimiz Saleh ve Serdar yoldaşların ve Uludere-Yüksekova şehitlerimizin bıraktığı mirası gözbebeğimiz gibi koruyup halkımızın bağımsızlık ve özgürlük mücadelesine kanalize edeceğimizi, mücadele bayrağını yükselteceğimizi önemle vurgular. Sürecin dayattığı ağır görev ve sorumluluğun altından tek başımıza kalkamayacağımız gerçeğini gözönünde bulunduran hareketimiz; Kürdistan'da mevcut sosyalist yapıların ve potansiyelin, ortak bir kurmayın önderliğinde merkezileştirilmesiyle alternatifin yaratılabileceğini vurgular; zorlu ve onurlu olan siyasal birliğin sağlanmasında kendine düşen görev, sorumluluk ve özveriye göstereceğini, Kürdistan yurtsever, devrimci ve sosyalist kamuoyuna duyurmayı görev bilir".

